602. *a)* okhatározói alárendelésű összetett szó; *b)* birtokos jelzős szerkezet; *c)* okhatározós alárendelésű szintagma; *d)* célhatározói alárendelésű szintagma; *e)* okhatározós alárendelő összetett mondat; *f)* következményes jelentéstartalmú alárendelés; *g)* időhatározós alárendelő összetett mondat; *h)* feltételes sajátos jelentéstartalmú mellékmondat; *i)* következtető utótagú mellérendelő összetett mondat; *j)* magyarázó utótagú mellérendelő összetett mondat; *k)* megengedő mellékmondat; *l)* megszorító utótagú ellentétes mellérendelő összetett mondat.

603. *a)* mennyiségjelző; *b)* okhatározó; *c)* állapothatározó; *d)* értelmező; *e)* fok-mérték határozó; *f)* értelmező; *g)* partitivusi határozó; *h)* értelmező; *i)* alany; *j)* értelmező határozó; *k)* célhatározó; *l)* célhatározó; *m)* az összetett tárgy névszói része; *n)* külső állapothatározó; *o)* értelmező; *p)* tekintethatározó; *r)* birtokos jelző; *s)* időhatározói értékű tárgy; *t)* részeshatározó; *u)* eszközhatározó; *v)* időhatározó; *z)* mennyiségjelző

604. *a)* számállapot-határozó; *b)* értelmező; *c)* állapothatározó; *d)* hátravetett, jelzői értékű részeshatározó; *e)* alany; *f)* alany; *g)* halmozott módhatározó; *h)* módhatározói értékű tárgy; *i)* összetett okhatározó; *j)* számhatározó; *k)* fok-mérték határozó; *l)* birtokos jelző; *m)* állapothatározó megengedő jelentéstartalommal; *n)* összetett tárgy névszói része; *o)* összekapcsolt helyhatározó; *p)* eszközhatározó; *r)* komplex fok- és módhatározó, tőismétléssel kifejezve; *s)* fok-mérték határozó; *t)* állapothatározó; *u)* hasonlító határozó; *v)* aszemantikus határozó; *z)* eszközlő határozó

605. *a)* minőségjelző; *b)* hasonlító határozó; *c)* számhatározó; *d)* kettős állítmány egyik része; *e)* állapothatározó; *f)* célhatározó; *g)* állapothatározó; *h)* tekintethatározó; *i)* aszemantikus határozó; *j)* hátravetett időhatározó; *k)* célhatározó; *l)* állapothatározó; *m)* módhatározó; *n)* időhatározó; *o)* komplex idő- és okhatározó; *p)* értelmező; *r)* értelmező; *s)* részeshatározó; *t)* időhatározó; *u)* aszemantikus határozó; *v)* birtokos jelző; *z)* helyhatározó

606. *a)* eredményhatározó; *b)* részeshatározó; *c)* okhatározó; *d)* komplex idő- és okhatározó; *e)* számhatározó; *f)* állapothatározó

607. *a)* halmozott módhatározó; *b)* eszközhatározó; *c)* időhatározó; *d)* összekapcsolt helyhatározó; *e)* eredményhatározó; *f)* időhatározó; *g)* komplex mód-/állapothatározó; *h)* helyhatározó; *i)* fok-mérték határozó; *j)* számhatározó; *k)* számállapot-határozó; *l)* eszközhatározó; *m)* részeshatározó; *n)* helyhatározó; *o)* mértékhatározó; *p)* állapothatározó; *r)* időhatározó; *s)* helyhatározó; *t)* eszközhatározó; *u)* módhatározó

608. *a)* mód-/tekintethatározó; *b)* időhatározó; *c)* aszemantikus határozó; *d)* eszközhatározó; *e)* módhatározó; *f)* helyhatározó; *g)* tekintethatározó; *h)* komplex idő- és helyhatározó; *i)* állapothatározó; *j)* célhatározó; *k)* célhatározó; *l)* aszemantikus határozó; *m)* állapothatározó; *n)* komplex tekintet- és helyhatározó; *o)* módhatározó; *p)* komplex idő- és módhatározó; *r)* módhatározói értékű tárgy; *s)* komplex idő- és állapothatározó; *t)* helyhatározó; *u)* komplex állapot- és fok-mérték határozó; *v)* eredményhatározó

609. *a)* Béla és a felesége kétutcányira lakik a vegyeskereskedéstől; *b)* Valaki furcsa négylábúakról szeret fényképeket készíteni. *c)* A bevándorlók kiáltozása közepette rakodtuk ki a csomagokat a hajóból; *d)* Fényesre törölte a cipőjét; *e)* A parton, mondhatni, túl sokan voltak; *f)* Hangja alapján inkább vadgalambbal beszéltem, mint nővel; *g)* Az asztalok roskadoztak a legkülönfélébb témájú

könyvek alatt; *h)* Hangosat füttyentett, a társaság figyelmét magára fordítandó; *i)* Sietsége csak elhamarkodott lelkesedéséből származott; *j)* A vasútállomásra hárman is elém jöttek; *k)* Mormotának neveztük, s szegény a végén örökre Mormota maradt számunkra; *l)* Még nincs minden képe bekeretezve; *m)* Nagyot tüsszentettél a borstól!; *n)* Süvítő szélben értünk haza; *o)* Ő csak a férjével együtt szokott rendezvényekre járni; *p)* A városon kívül, a Mátyás-dombon van a nyaralójuk; *r)* Adok neked egyet ebből a bonbonból; *s)* Gyere, sétáljunk el a fűszeresig!; *t)* Most már nekem is van saját költeményem; *u)* Fél órával ébredés után már az utcán voltam; *v)* Most elegáns óhajtok lenni; *z)* A dalt, Steiner úrét, egész este tízszer kellett meghallgatnunk.

610. *a)* Nagyon sokat vagy beteg; *b)* Megkapván az ebédet, elszállt a haragja; *c)* A nagyobbik nyomtatót javíttatni kell; *d)* Ez a művész nem a hangja által vált híressé; *e)* A hónap elején, hatodika körül meglátogatjuk a mamit; *f)* A feleségem, Sári csak később indul; *g)* Izgalmas lehet űrhajós lenni; *h)* Kénytelen vagyok belekukkantani a naplóba; *i)* Robotoltunk látástól vakulásig; *j)* A tiltakozók már harminchat órája nem ettek; *k)* Veled együtt már kilencen leszünk; *l)* A barátja révén jutott lakáshoz; *m)* Bohócként alkalmazták a cirkuszban; *n)* Reménykedjünk a szebb jövőben!; *o)* Ebben az ügyben a családosok, elsősorban a két gyermeknél többet vállalók érintettek; *p)* Holnap lesz a vizsgálat a gazdasági hivatalban?; *r)* A gyorséttermekben való étkezés nem tesz jót az egészségnek; *s)* Fűtől fáig rohangáltam az adóbevallásom miatt; *t)* Igyekezz minél barátságosabb lenni ezzel az emberrel; *u)* A múlt évben három alkalommal hívtam ki a tévészerelőt; *v)* Véletlenül összefogtam a bérletemmel a névjegykártyádat; *z)* Az eső miatt nem mentünk kirándulni.

611. *a)* Egész nap régi ruhákat selejteztem; *b)* Több kínos kaland nem fér bele az életünkbe!; *c)* Mikor tudtad először megülni a lovat?; *d)* Tetőtől talpig pöttyös voltam; *e)* Csak a család egyik felével sikerült megismerkednem; *f)* Ez mindig így kell maradjon; *g)* Anikó szerette volna már látni a kisöccsét; *h)* Elutazott a szanatóriumba a veséjét gyógyítandó; *i)* Megérkezett a legkisebb fiú, Pistike is; *j)* A gyerekekkel a kapcsolattartás terén nincs gond; *k)* Rossz érzés volt a sérült repülőgéppel leszállni; *l)* Csak egy fél órát szórakoztam a számítógéppel; *m)* Nem szeretem a telefonhívásokat hajnalban; *n)* A szorgalmas kutatásból néhány év múlva felfedezés lett; *o)* Öntsd ki a teám, kérlek! *p)* Most mit veszekszel velem?; *r)* Gyűlölök állandóan erről a témáról beszélni; *s)* A portás fiatalosabban mozog a tornatanárnál; *t)* Húzd fel a párnahuzatot!; *u)* Az őr csak állt büszkén, karddal a kezében; *v)* A sámán gyógyította emberek magnóra mondták történetüket.

(612–615.) Az ágrajzok a szervetlenül kapcsolódó mondatészleteket, segédszavakat (pl. kötőszókat, névelőket, tagadószókat, partikulákat, módosítószókat stb.) nem tartalmazzák.

A zárójelekkel a mondatrészek tömbösödését jelöltük.

A halmozott, összekapcsolt, összetett, kettős mondatrészeket természetesen egyetlen mondatrésznek tekintjük, ábrázolásunk is ennek megfelelő.

A hiányzó alanyt – a többi hiányzó bővítményhez hasonlóan – nem vettük fel az ágrajzokba. Megjegyzéseinket az ágrajzok alá írtuk.

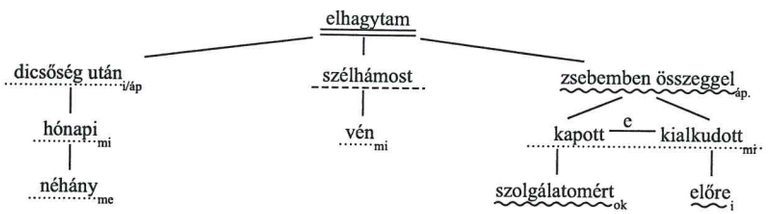
Rövidítések:

áp = állapot
asz = aszemantikus
bi = birtokos
e = egyszerű
eh = ellentétesen hozzátoldó
eredm = eredmény
ért = értelmező
eszk = eszköz
fok-m = fok-mérték
h = hely
has = hasonlító
ht = hozzátoldó
i = idő
kij = kijelölő
kiz = kizáró
me = mennyiség
mi = minőség
msz = megszorító utótagú
öf = összefoglaló
part = partitivusi
r = részes
sz = szembeállító
tek = tekintet

612. *a)* A félprimitív népek etnoszából nyert eredményeket azonban minden igazságuk mellett sem fogjuk általános érvényűeknek tekinteni.

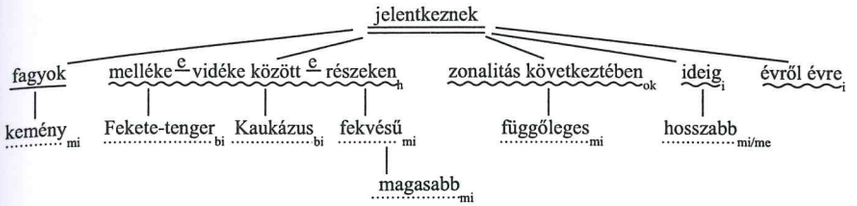

b) Néhány hónapi dicsőség után elhagytam a vén szélhámost, zsebemben a szolgálatomért kapott, előre kialkudott összeggel.

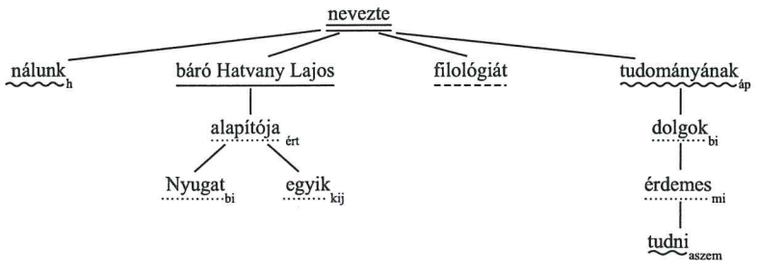
A *zsebemben összeggel* összekapcsolt állapothatározó.

c) A Fekete-tenger melléke és a Kaukázus vidéke között, továbbá a magasabb fekvésű részeken – a függőleges zonalitás következtében – a kemény fagyok természetesen évről évre hosszabb ideig is jelentkeznek.

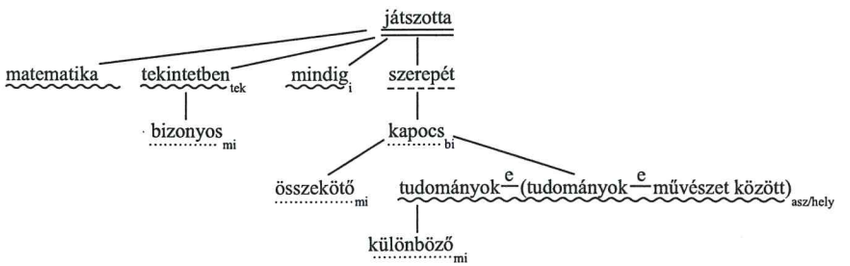
Az *évről évre* kettős időhatározó.

d) Nálunk például báró Hatvany Lajos, a Nyugat egyik alapítója, a tudni nem érdemes dolgok tudományának nevezte a filológiát.

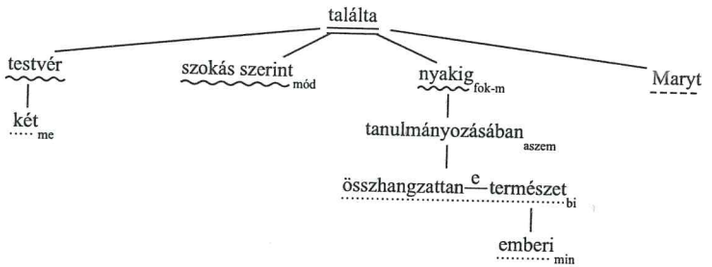

A *Nyugat egyik alapítója* szerkezetbokrot láncként is értelmezhetjük, ez esetben a *Nyugat* szó az *egyik alapítója* alárendelő szintagma bővítménye.

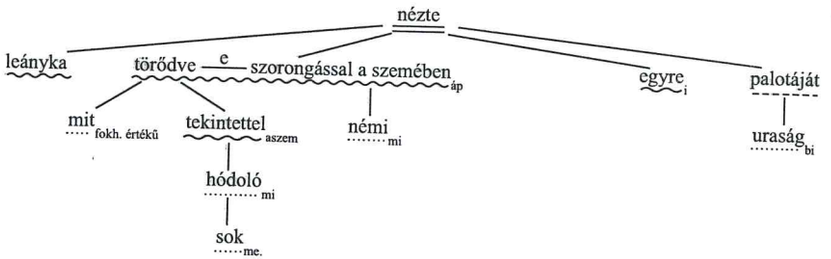
e) A matematika bizonyos tekintetben mindig is az összekötő kapocs szerepét játszotta a különböző tudományok, valamint a tudományok és a művészet között.

f) A két testvér, szokás szerint, nyakig találta Maryt az összhangzattan és az emberi természet tanulmányozásában.

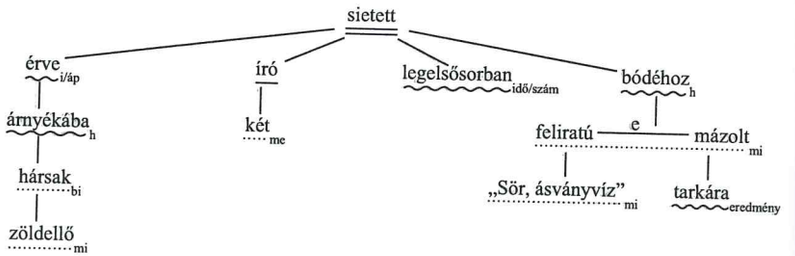

g) A leányka, mit sem törődve a sok hódoló tekintettel, némi szorongással a szemében egyre csak az uraság palotáját nézte.

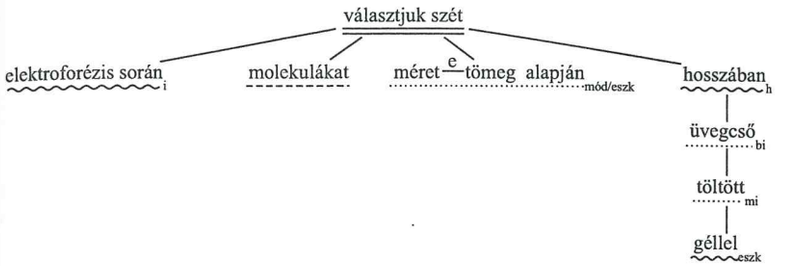

Az *egyre* szó 'folyton' jelentésben használatos. Felvehető ugyan időhatározóként, de tekinthetjük partikulának is, és kihagyható a mondat ábrájából. A *szorongással a szemében* összekapcsolt szerkezetű határozó, ezért egy mondatrésznek tekintendő.

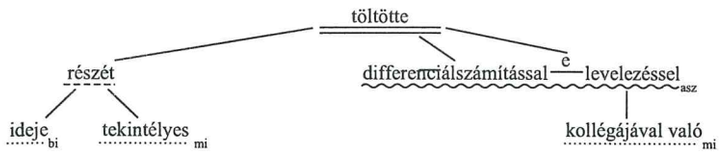
h) A zöldellő hársak árnyékába érve a két író legelsősorban a „Sör, ásványvíz" feliratú, tarkára mázolt bódéhoz sietett.

i) Az elektroforézis során a molekulákat méret és tömeg alapján választjuk szét egy géllel töltött üvegcső hosszában.

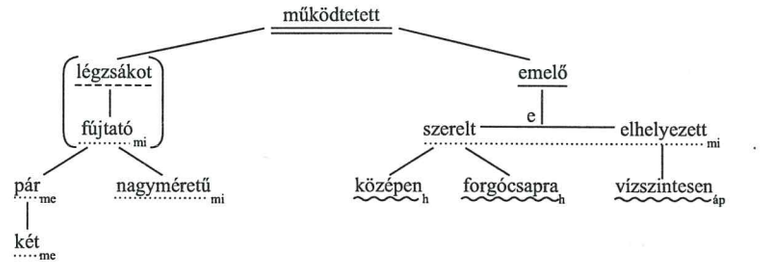

j) Ideje tekintélyes részét a differenciálszámítással és a kollégájával való levelezéssel töltötte.

Az *ideje tekintélyes részét* szerkezetcsoport szintagmaláncként is elemezhető: *ideje (tekintélyes részét)*.

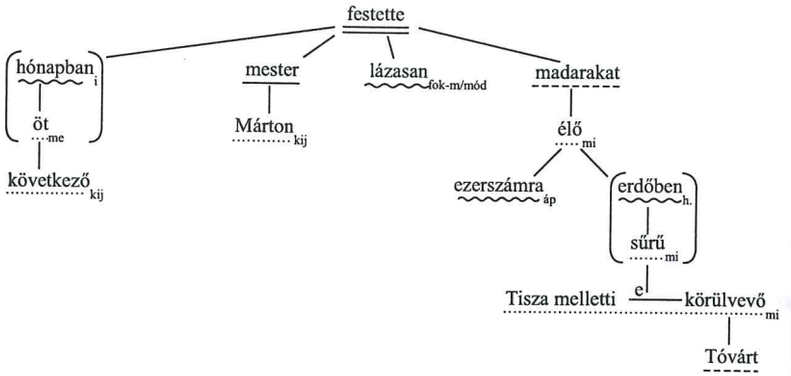
k) Két pár nagyméretű fújtató légzsákot működtetett egy középen forgócsapra szerelt vízszintesen elhelyezett emelő.

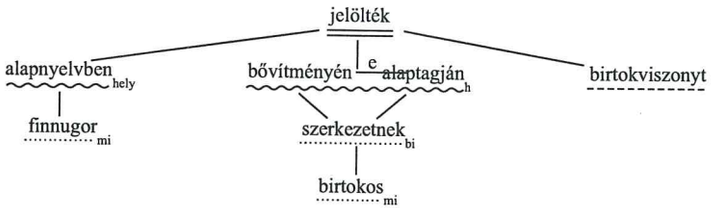
A *szerelt* melléknévi igenévnek két, grammatikailag egymástól független helyhatározója van. Ez csak abban az esetben lehetséges, ha két különféle típusú helyhatározóval van dolgunk, illetőleg ha a két határozó közösen egyetlen szerkezetformához tartozik.

Esetünkben mindkét felfogás lehetséges. A *középen* szót tekinthetjük tartam-, míg a *forgócsapra* szót véghatározónak. De felfoghatjuk úgy is, hogy a két szó együttesen összekapcsolt határozót alkot, vö. *középen van forgócsapon* vmi, sőt nem zárható ki az sem, hogy a *forgócsapra* szó a *középen* pontosító értelmezője.

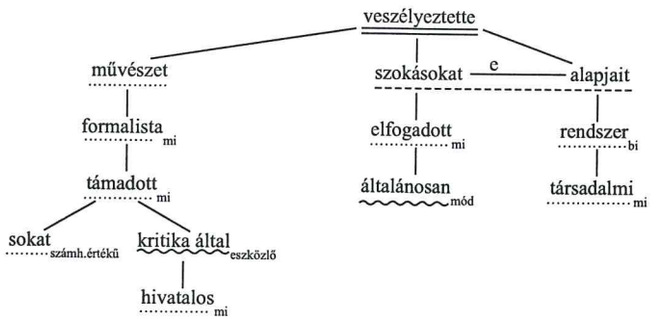
l) A következő öt hónapban Márton mester lázasan festette a Tisza melletti, Tóvárt körülvevő sűrű erdőben ezerszámra élő madarakat.

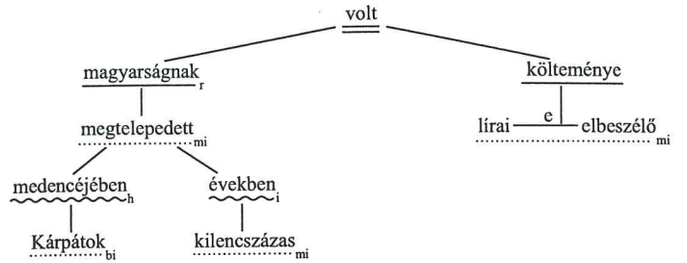
m) A finnugor alapnyelvben a birtokos szerkezetnek sem a bővítményén, sem az alaptagján nem jelölték a birtokviszonyt.

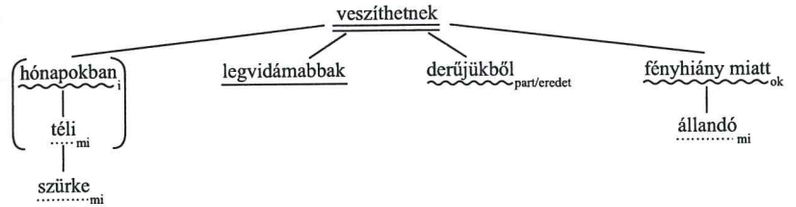
n) A hivatalos kritika által sokat támadott formalista művészet nem veszélyeztette sem az általánosan elfogadott szokásokat, sem a társadalmi rendszer alapjait.

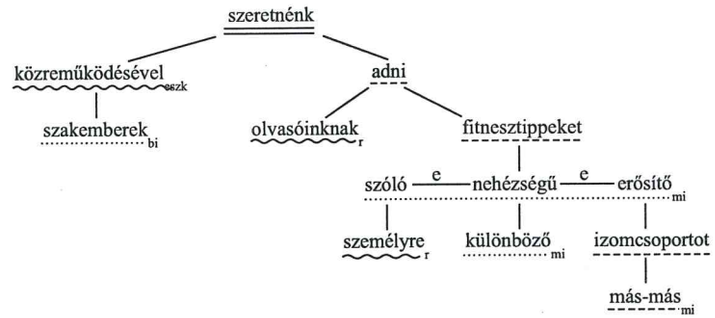
o) A Kárpátok medencéjében a kilencszázas években megtelepedett magyarságnak volt lírai és elbeszélő költeménye.

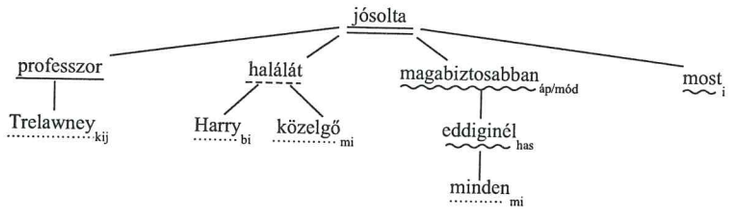
p) A szürke téli hónapokban még a legvidámabbak is veszíthetnek derűjükből az állandó fényhiány miatt.

r) Szakemberek közreműködésével szeretnénk olvasóinknak személyre szóló, különböző nehézségű, más-más izomcsoportot erősítő fitnesztippeket adni.

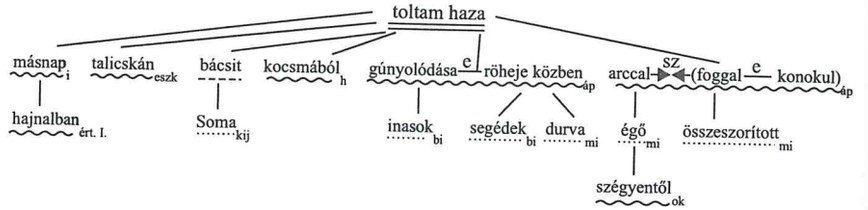

s) Trelawney professzor Harry közelgő halálát most minden eddiginél magabiztosabban jósolta.

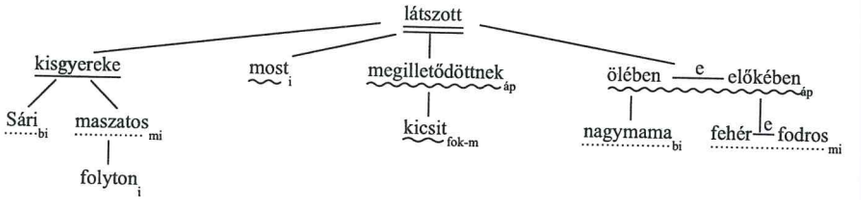

A *Harry közelgő halálát* szerkezetbokor szintagmaláncként is elemezhető, melyben a *Harry* a *közelgő halálát* szintagma egészét bővíti birtokos jelzőként.

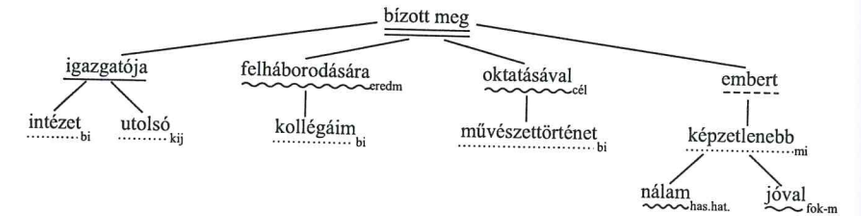
t) Másnap hajnalban talicskán toltam haza Soma bácsit a kocsmából az inasok gúnyolódása, a segédek durva röheje közben, szégyentől égő arccal, de összeszorított foggal, konokul.

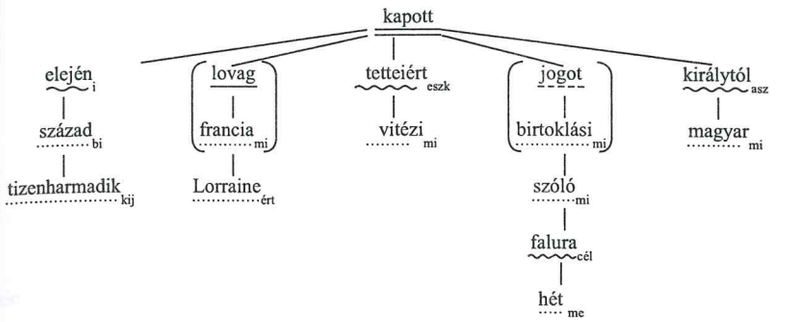
u) Sári folyton maszatos kisgyereke most kicsit megilletődöttnek látszott a nagymama ölében, fehér, fodros előkében.

v) Az intézet utolsó igazgatója kollégáim felháborodására a művészettörténet oktatásával egy nálam jóval képzetlenebb embert bízott meg.

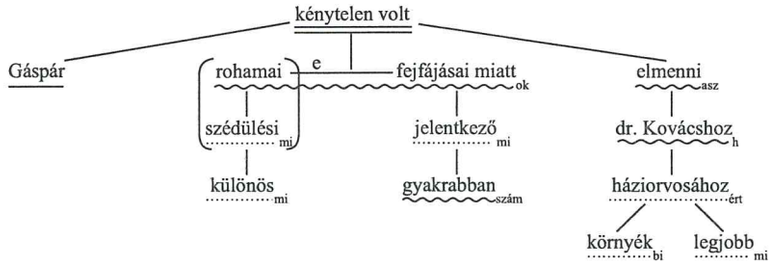
z) A tizenharmadik század elején egy francia lovag, Lorraine vitézi tetteiért hét falura szóló birtoklási jogot kapott a magyar királytól.

A *francia lovag, Lorraine* szerkezetcsoport szintagmabokorként is elemezhető, ez esetben a *francia* és a *Lorraine* szavak a lovag szó közvetlen bővítményei.

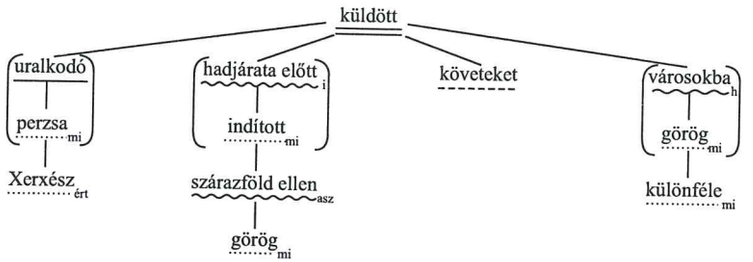
613.

a) Gáspár a különös szédülési rohamai és az egyre gyakrabban jelentkező fejfájásai miatt kénytelen volt elmenni dr. Kovácshoz, a környék legjobb háziorvosához.

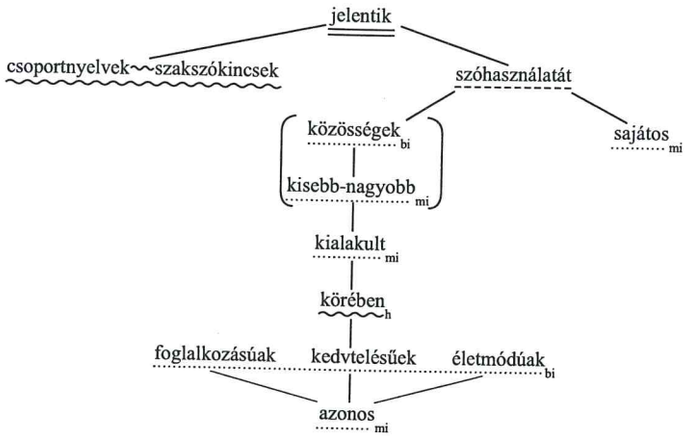
Az *egyre* szó ebben a mondatban partikula. A *környék legjobb háziorvosa* szerkezetbokor szintagmaláncként is elemezhető, melyben a *környék* a *legjobb háziorvosa* szintagma egészét bővíti birtokos jelzőként.

b) A perzsa uralkodó, Xerxész, a görög szárazföld ellen indított hadjárata előtt követeket küldött különféle görög városokba.

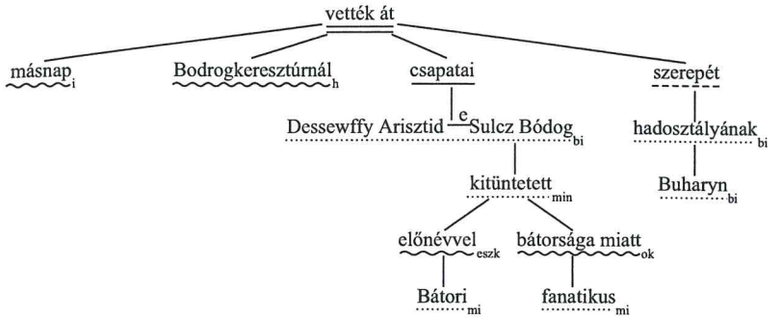

A perzsa uralkodó, Xerxész szerkezet szintagmabokorként is elemezhető: a *perzsa* és a *Xerxész* szavakat felfoghatjuk az *uralkodó* alaptag közvetlen bővítményeinek.

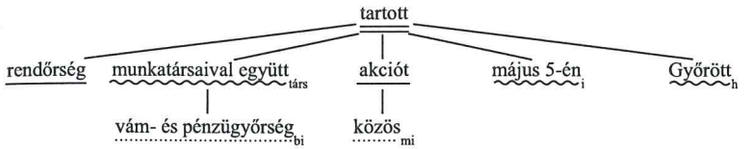
c) A csoportnyelvek vagy szakszókincsek az azonos foglalkozásúak, kedvtelésűek, életmódúak körében kialakult kisebb-nagyobb közösségek sajátos szóhasználatát jelentik.

d) Másnap Bodrogkeresztúrnál már Dessewffy Arisztid és a fanatikus bátorsága miatt a Bátori előnévvel kitüntetett Sulcz Bódog csapatai vették át Buharyn hadosztályának szerepét.

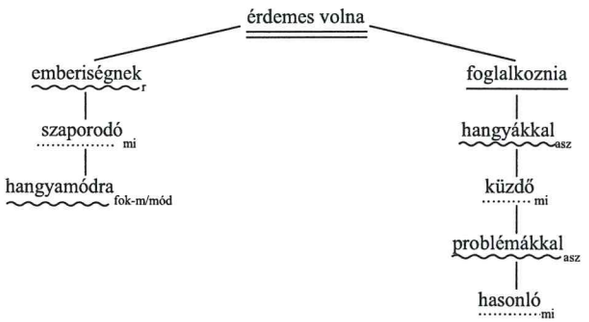

e) A rendőrség a vám- és pénzügyőrség munkatársaival együtt közös akciót tartott május 5-én Győrött.

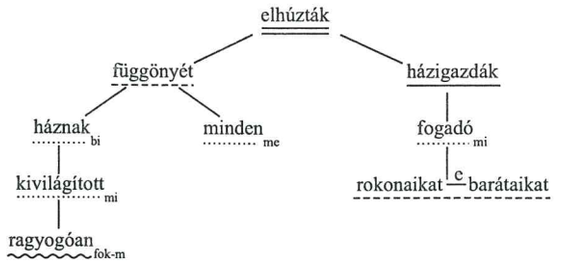

A *vám- és pénzügyőrség* mondatrészt egyetlen lexémának tekintjük. Állandósult szerkezetformának tartjuk a dátumok felépítését is, ezért nem bontjuk szét ezeket a szerkezettagok szerint.

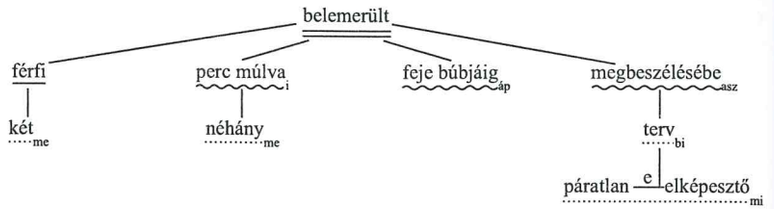
f) A hangyamódra szaporodó emberiségnek érdemes volna foglalkoznia a hasonló problémákkal küzdő hangyákkal.

g) A ragyogóan kivilágított háznak minden függönyét elhúzták a rokonaikat és barátaikat fogadó házigazdák.

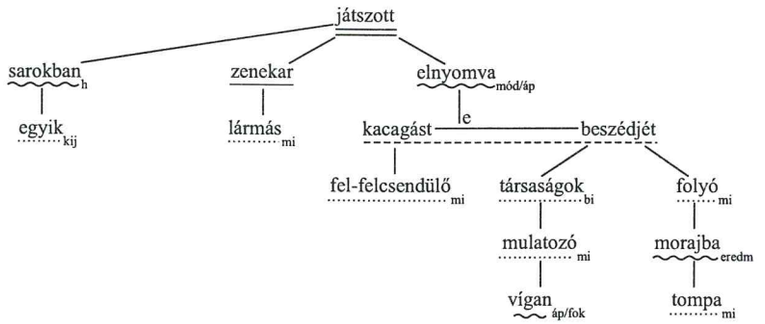

h) A két férfi néhány perc múlva a feje búbjáig belemerült egy páratlan és elképesztő terv megbeszélésébe.

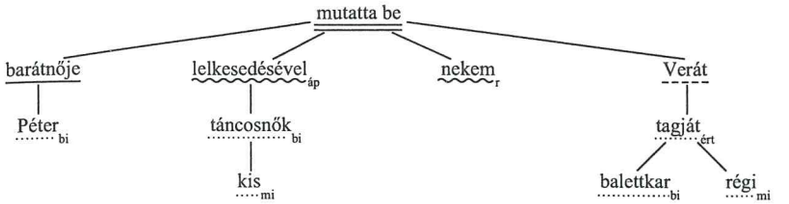

A *feje búbjáig* szókapcsolat állandósult, ezért tagjait nem elemezzük külön mondatrészként.

i) Az egyik sarokban lármás zenekar játszott, elnyomva a fel-felcsendülő kacagást, a vígan mulatozó társaságok tompa morajba folyó beszédjét.

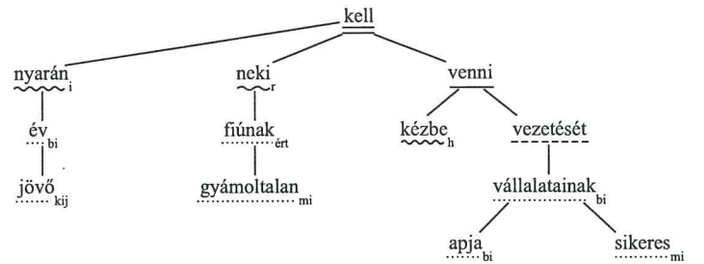

j) Péter barátnője a kis táncosnők lelkesedésével mutatta be nekem Verát, a balettkar régi tagját.

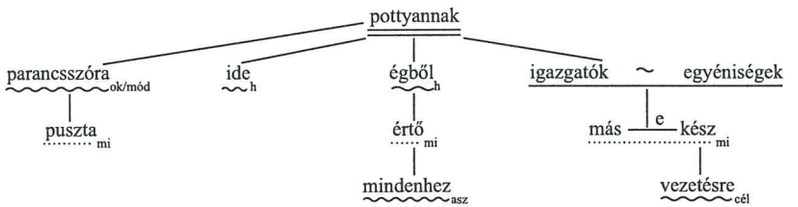

A *balettkar régi tagját* szerkezetbokrot szószerkezetláncként is elemezhetjük: *balettkar* *(régi tagját)*.

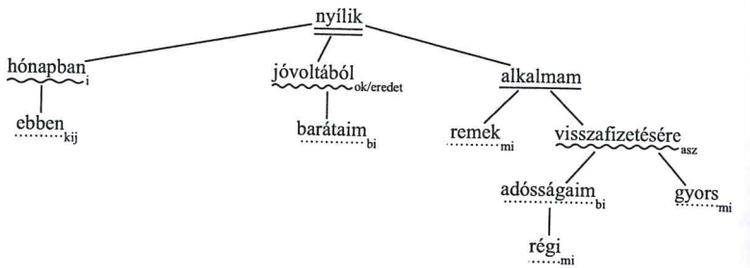
k) A jövő év nyarán neki, a gyámoltalan fiúnak kell kézbe venni apja sikeres vállalatainak vezetését.

l) Puszta parancsszóra nem pottyannak ide az égből mindenhez értő igazgatók vagy más, vezetésre kész egyéniségek.

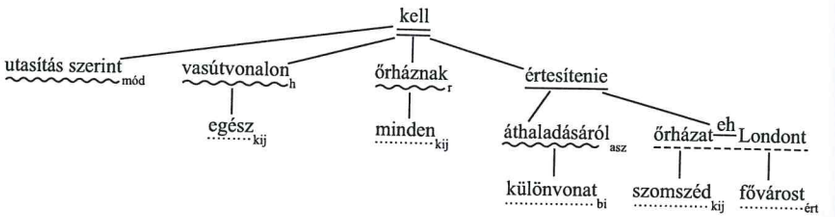

m) Ebben a hónapban barátaim jóvoltából remek alkalmam nyílik régi adósságaim gyors visszafizetésére.

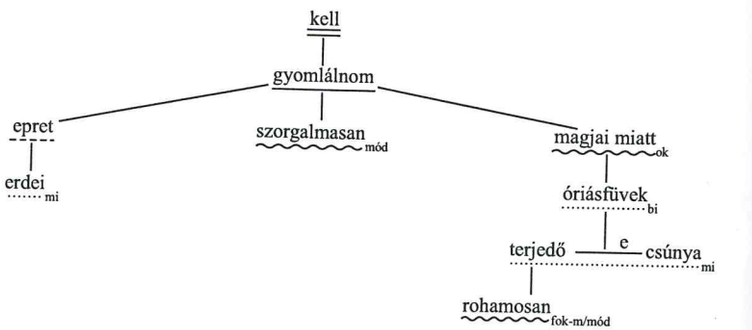

Az *adósságaim gyors visszafizetésére* szókapcsolatot szintagmaláncként is elemezhetjük: az *adósságaim* birtokos jelző a *gyors visszafizetésére* szintagma egészének bővítménye.

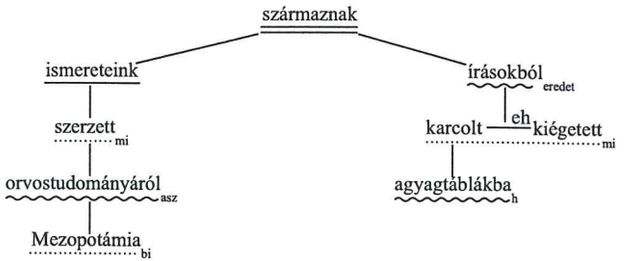
n) Az utasítás szerint az egész vasútvonalon minden őrháznak értesítenie kell a különvonat áthaladásáról nemcsak a szomszéd őrházat, hanem Londont, a fővárost is.

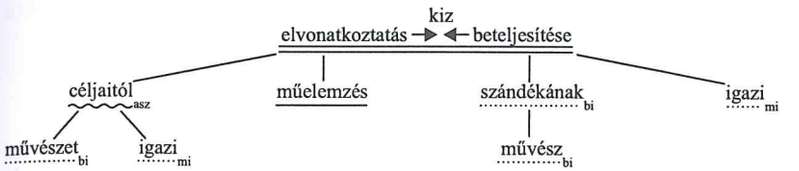
o) Az erdei epret szorgalmasan kell gyomlálnom a csúnya, rohamosan terjedő óriásfüvek magjai miatt.

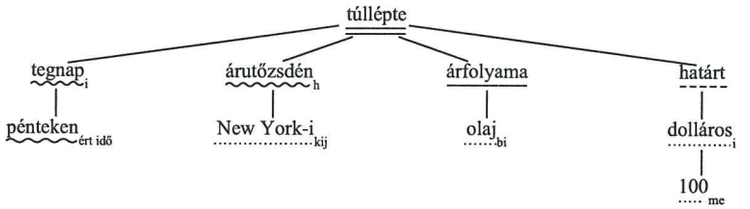
p) Mezopotámia orvostudományáról szerzett ismereteink többnyire agyagtáblákba karcolt, majd kiégetett írásokból származnak.

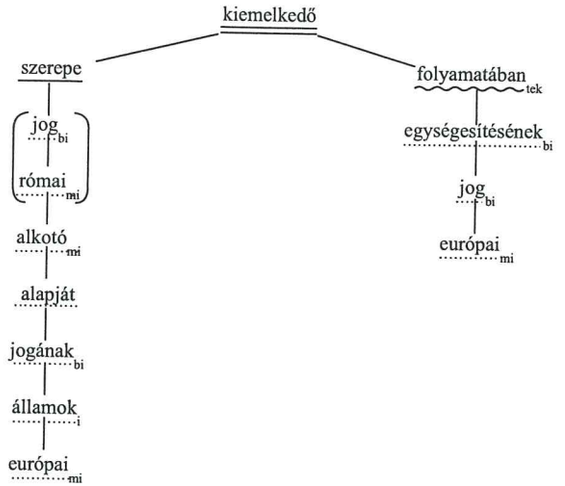
r) A műelemzés nem elvonatkoztatás a művészet igazi céljaitól, hanem a művész szándékának igazi beteljesítése.

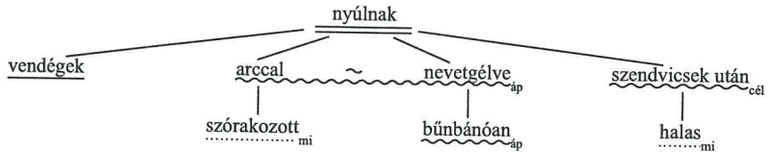
s) Tegnap, pénteken a New York-i árutőzsdén az olaj árfolyama túllépte a 100 dolláros határt.

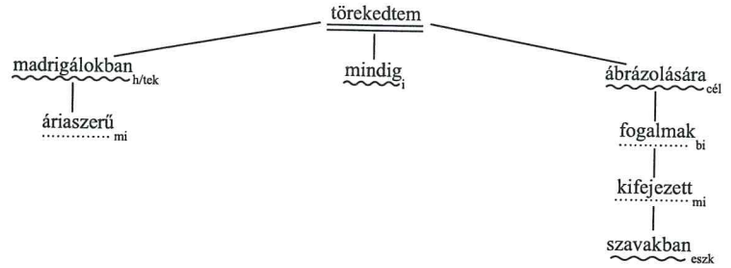
t) Az európai államok jogának alapját alkotó római jog szerepe kiemelkedő az európai jog egységesítésének folyamatában.

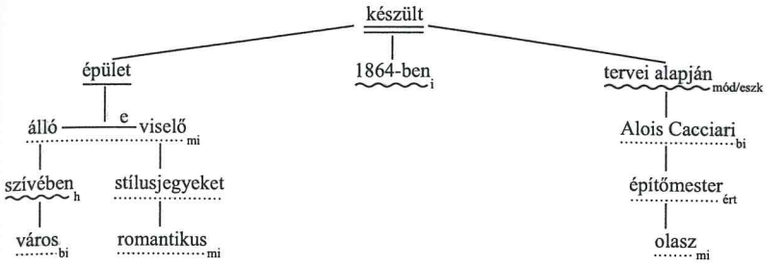
u) A vendégek szórakozott arccal vagy bűnbánóan nevetgélve a halas szendvicsek után nyúlnak.

v) Az áriaszerű madrigálokban mindig a szavakban kifejezett fogalmak ábrázolására törekedtem.

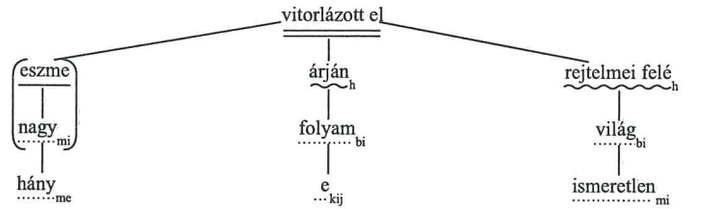

z) A város szívében álló, romantikus stílusjegyeket viselő épület 1864-ben Alois Cacciari, olasz építőmester tervei alapján készült.

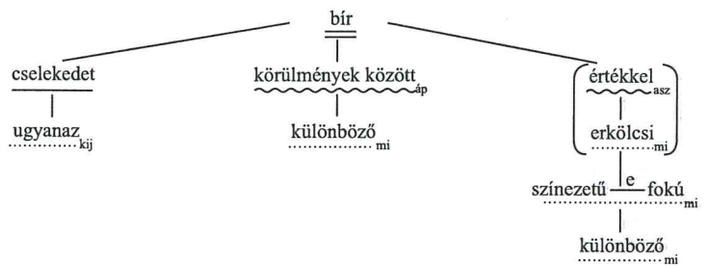

614.

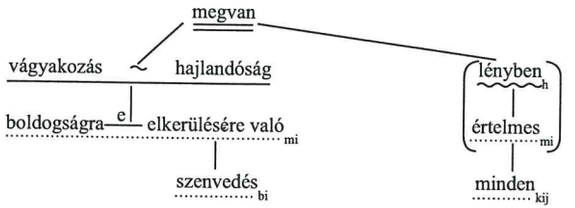
a) Hány nagy eszme vitorlázott el e folyam árján egy ismeretlen világ rejtelmei felé?

b) Ugyanaz a cselekedet különböző körülmények között különböző színezetű és fokú erkölcsi értékkel bír.

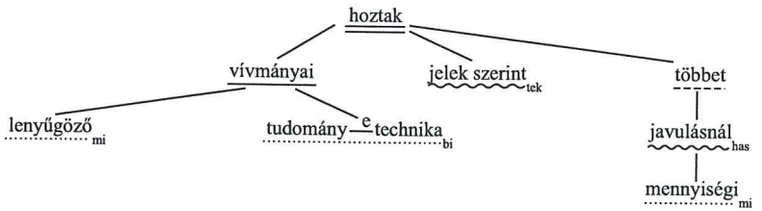

c) A boldogságra és a szenvedés elkerülésére való vágyakozás vagy hajlandóság minden értelmes lényben megvan.

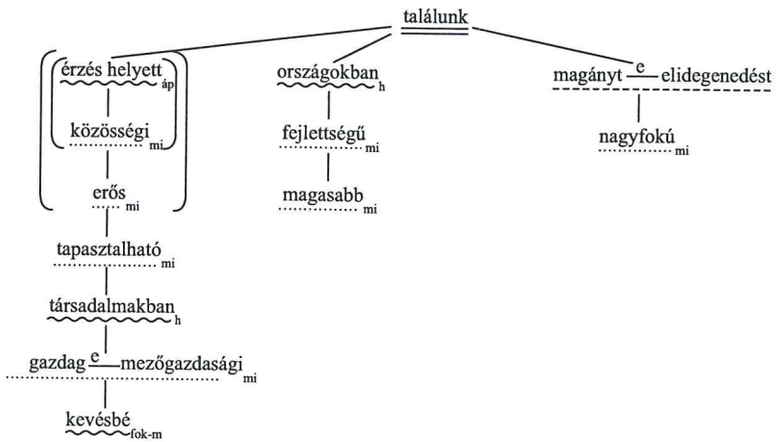

A *boldogságra és elkerülésére való* mondatrész halmozott és összetett minőségjelző.

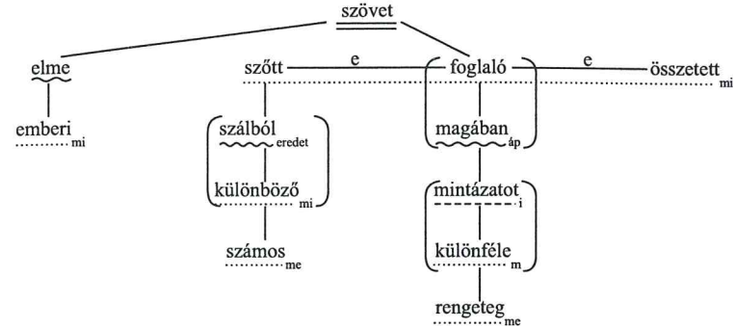
d) A tudomány és a technika lenyűgöző vívmányai a jelek szerint nemigen hoztak többet mennyiségi javulásnál.

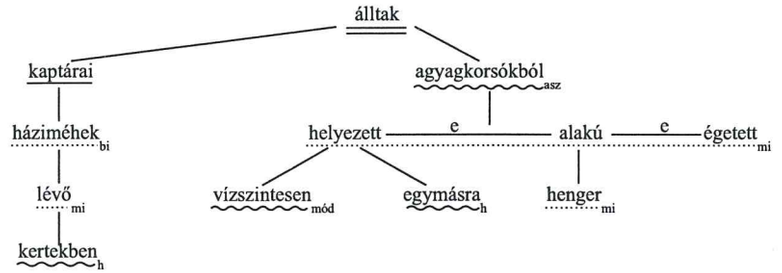
e) A kevésbé gazdag, rendszerint mezőgazdasági társadalmakban tapasztalható erős közösségi érzés helyett a magasabb fejlettségű országokban nagyfokú magányt és elidegenedést találunk.

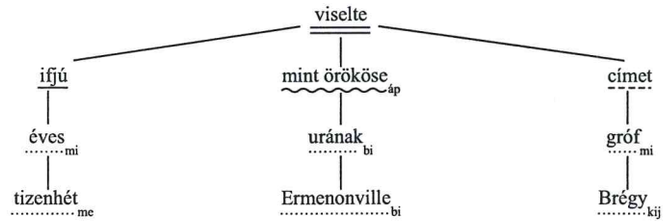
f) Az emberi elme számos különböző szálból szőtt és rengeteg különféle mintázatot magában foglaló összetett szövet.

g) A kertekben lévő háziméhek kaptárai vízszintesen egymásra helyezett, henger alakú, égetett agyagkorsókból álltak.

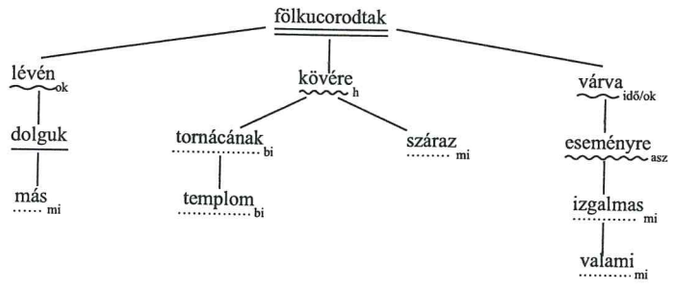

h) A tizenhét éves ifjú mint Ermenonville urának örököse a Brégy gróf címet viselte.

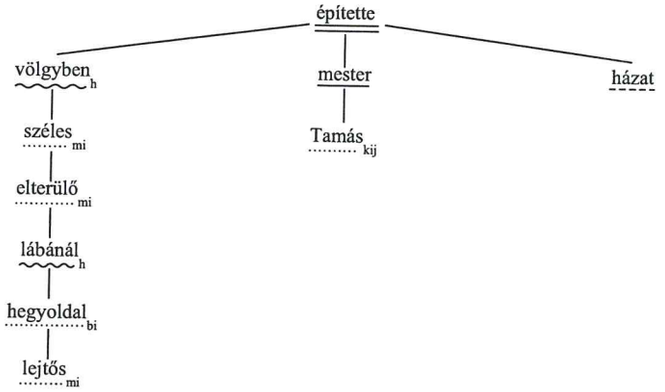

A *mint örököse* analitikus felépítésű állapothatározó, vö. *örököseként*.

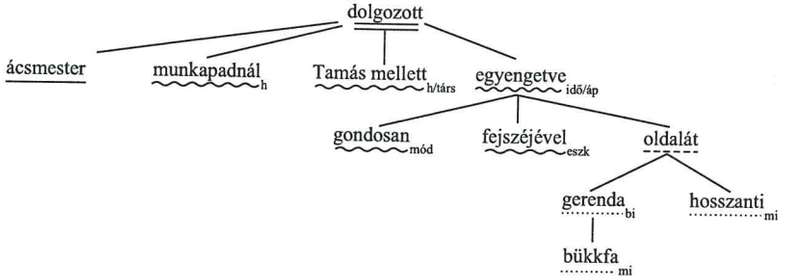
i) Más dolguk nem lévén, fölkucorodtak a templom tornácának száraz kövére, valami izgalmas eseményre várva.

j) Egy lejtős hegyoldal lábánál elterülő széles völgyben építette Tamás mester a házat.

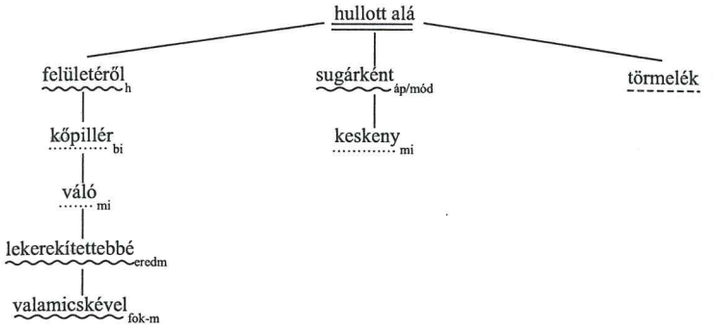

k) Egy ácsmester is dolgozott a munkapadnál Tamás mellett, gondosan egyengetve fejszéjével egy bükkfa gerenda hosszanti oldalát.

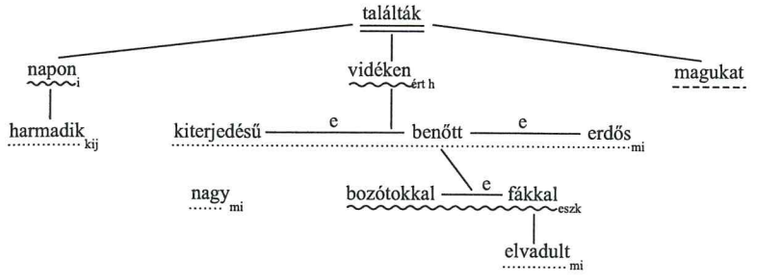

A *gerenda hosszanti oldalát* szerkezetbokor szintagmaláncként is elemezhető, melyben a *gerenda* a *hosszanti oldalát* szintagma egészét bővíti birtokos jelzőként.

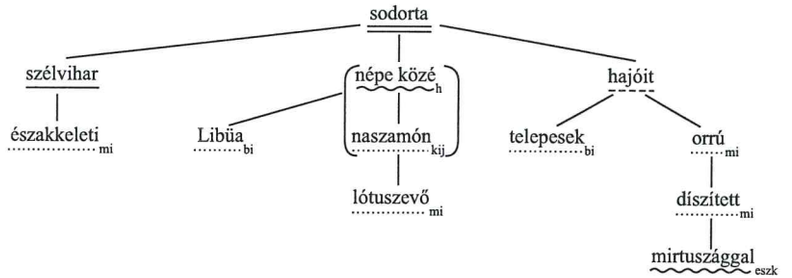
l) A valamicskével lekerekítettebbé váló kőpillér felületéről keskeny sugárként hullott alá a törmelék.

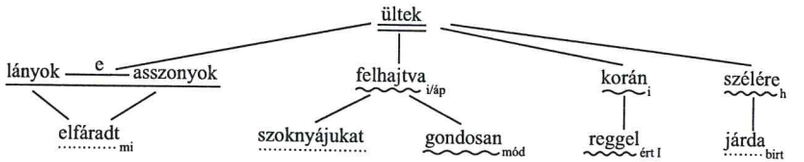
m) A harmadik napon Farkasd erdejében találták magukat, egy nagy kiterjedésű, bozótokkal, elvadult fákkal benőtt, erdős vidéken.

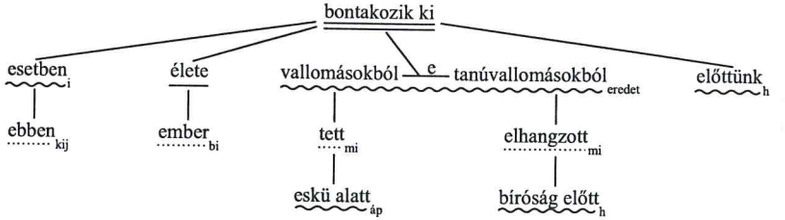
n) Az északkeleti szélvihar Libüa lótuszevő naszamón népe közé sodorta a telepesek mirtusszággal díszített orrú hajóit.

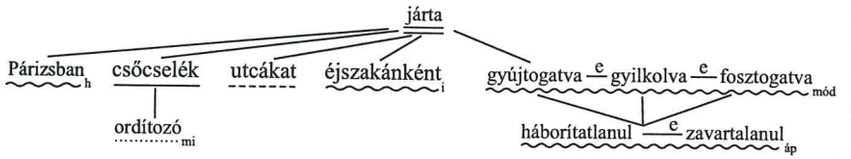
o) Az elfáradt lányok, asszonyok szoknyájukat gondosan felhajtva már korán reggel a járda szélére ültek.

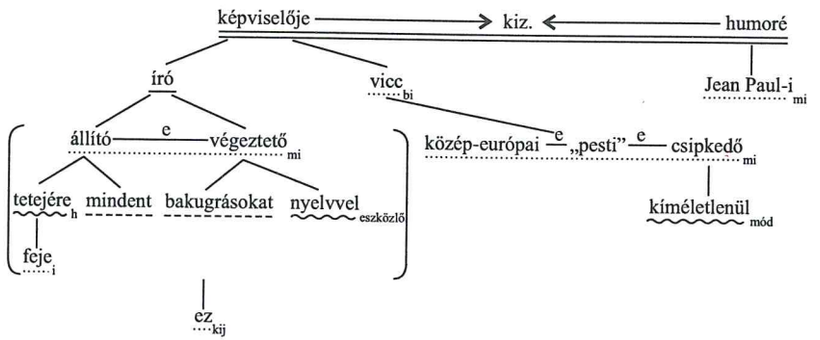
p) Ebben az esetben egy ember élete eskü alatt tett vallomásokból, bíróság előtt elhangzott tanúvallomásokból bontakozik ki előttünk.

r) Párizsban ordítozó csőcselék járta az utcákat éjszakánként, háborítatlanul, zavartalanul gyújtogatva, gyilkolva és fosztogatva.

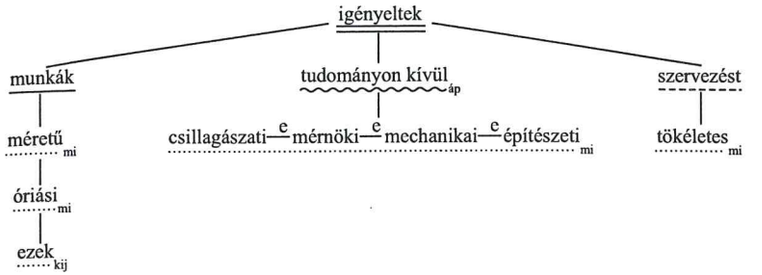

s) Ez a mindent feje tetejére állító, a nyelvvel bakugrásokat végeztető író nem a közép-európai, „pesti", kíméletlenül csipkedő vicc képviselője, hanem a Jean Paul-i humoré.

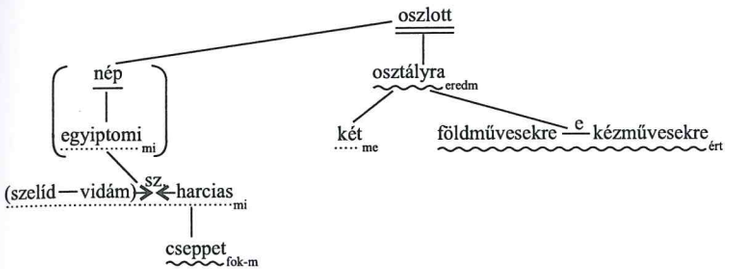

Az *ez* kijelölő jelző az *állító* (minőségjelző) és bővítményei egész szerkezettömbjének van alárendelve.

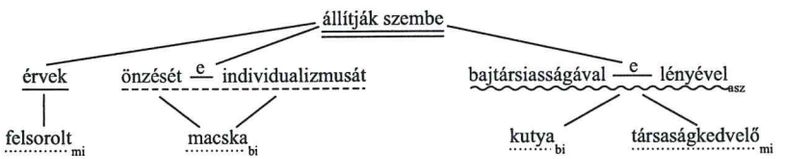
t) Ezek az óriási méretű munkák azonban a csillagászati, mérnöki, mechanikai és építészeti tudományon kívül tökéletes szervezést is igényeltek.

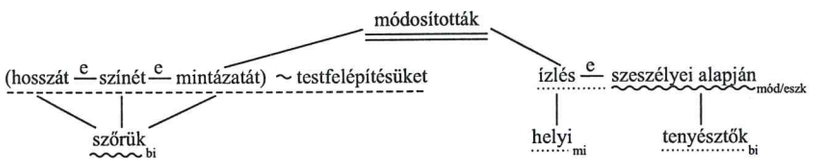
u) A szelíd és vidám, de egy cseppet sem harcias egyiptomi nép két osztályra oszlott: földművesekre és kézművesekre.

v) A felsorolt érvek a macska önzését és individualizmusát a kutya bajtársiasságával és társaságkedvelő lényével állítják szembe.

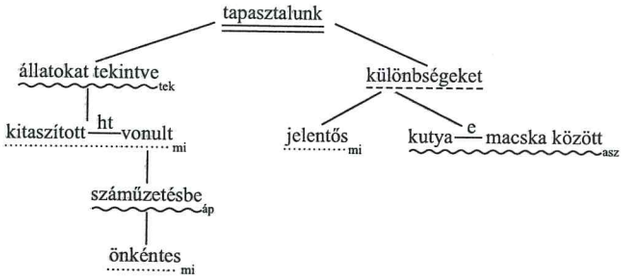
z) Szőrük hosszát, színét, mintázatát vagy akár a testfelépítésüket is kizárólag a helyi ízlés és a tenyésztők szeszélyei alapján módosították.

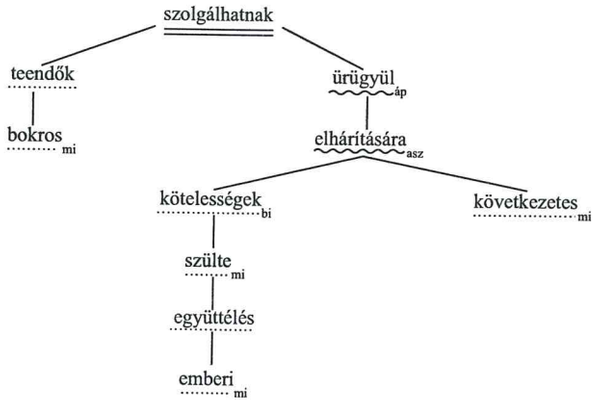
A *kizárólag* szó partikula.

615.

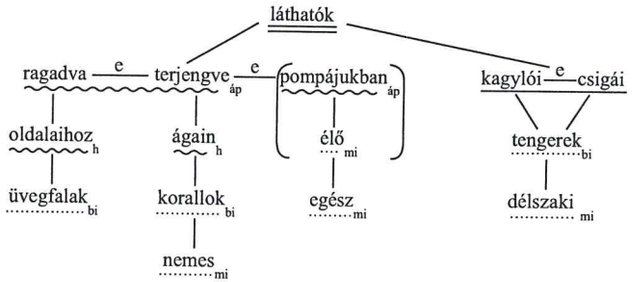
a) A kitaszított, valamint az önkéntes száműzetésbe vonult állatokat tekintve is jelentős különbségeket tapasztalunk kutya és macska között.

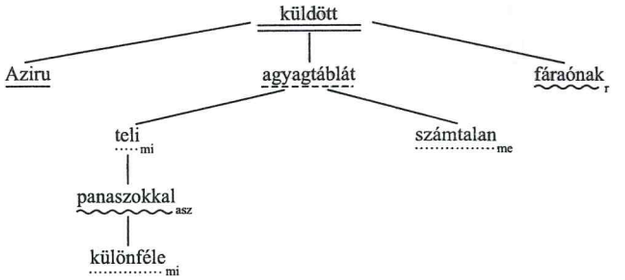
b) A bokros teendők nem szolgálhatnak ürügyül az emberi együttélés szülte kötelességek következetes elhárítására.

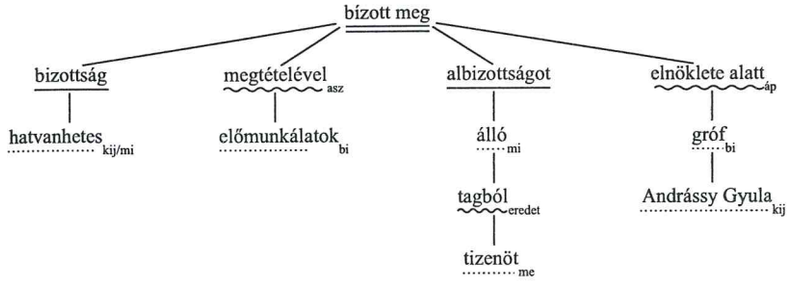
c) Az üvegfalak oldalaihoz ragadva s nemes korallok ágain terjengve egész élő pompájukban a délszaki tengerek kagylói, csigái láthatók.

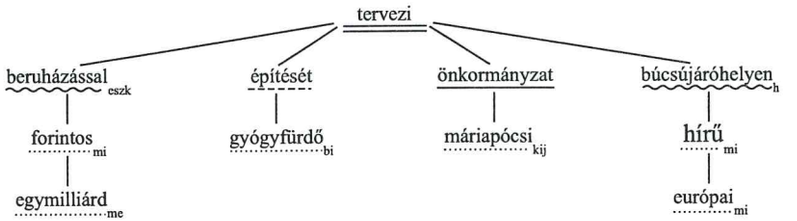
d) Aziru számtalan, különféle panaszokkal teli agyagtáblát küldött a fáraónak.

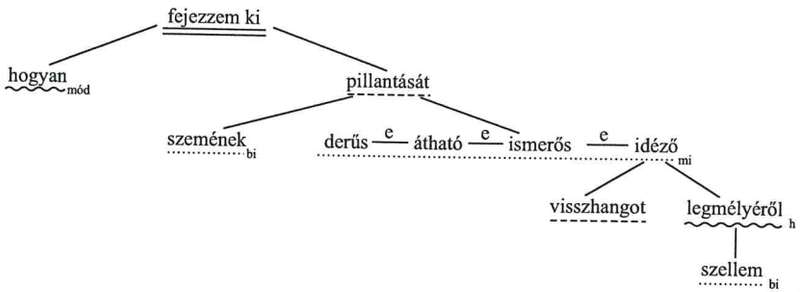
e) A hatvanhetes bizottság az előmunkálatok megtételével tizenöt tagból álló albizottságot bízott meg Andrássy Gyula gróf elnöklete alatt.

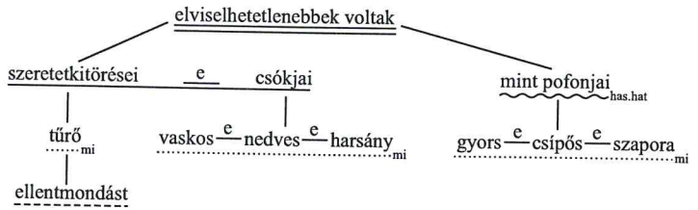
f) Egymilliárd forintos beruházással gyógyfürdő építését tervezi a máriapócsi önkormányzat az európai hírű búcsújáróhelyen.

g) Hogyan fejezzem ki például szemének derűs, átható, ismerős, a szellem legmélyéről visszhangot idéző pillantását?

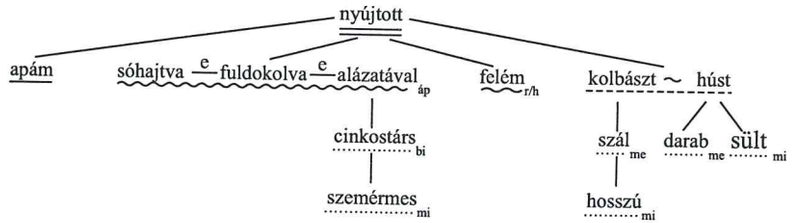

h) Ellentmondást nem tűrő szeretetkitörései, vaskos, nedves, harsány csókjai még elviselhetetlenebbek voltak, mint gyors, csípős, szapora pofonjai.

A *mint pofonjai* határozóvá tevő *mint*-tel alkotott, analitikus felépítésű hasonlító határozó, vö. *pofonjainál.*

i) Apám sóhajtva és fuldokolva, a szemérmes cinkostárs alázatával nyújtott felém egy hosszú szál kolbászt vagy egy darab sült húst.

A *darab sült húst* szerkezetbokor szintagmaláncként is elemezhető, melyben a *darab* a *sült húst* szintagma egészét bővíti mennyiségjelzőként.

616.

a) Neked nem szabadna most, tavasszal a család pénzét költened.
b) Hallgatóink a professzorral együtt a helyszínen mutatják be és magyarázzák meg az összes kísérletet.
c) A házmester fia három lakóhoz is beszaladt elkérni a lakbért.
d) A fekete kutya a korláthoz kötve ugatott a csarnok bejárata előtt.
e) Dénes a büszkeségtől ragyogva vette át a fia kitüntetését.
f) A mi orvosunk lett a kórház és a városi rendelő igazgatója.
g) A cég portásának kellemetlen volt épp az igazgatóságon feltárni a csúf valóságot.
h) A kispadra küldött focistának nem lenne szabad állva szidnia a bírókat.
i) A mosoda tulajdonosa három folttisztítóval sem szedte ki a kakaó okozta piszokfoltot.
j) A labdát pattogtató kisfiú és a búgócsigával játszó kislány is a szomszédunk.
k) A legmelegebb napon mindannyiunknak fürdőruhában kellene dolgoznunk.
l) De jó is lesz ma kipróbálni a főiskola könyvtárában kölcsönkapott hegedűt!
m) Meglepően könnyű munka volt Pistikét felkészíteni matematikából.
n) Segítik az évek óta szükséglakásban élő családokat.
o) A ti fiatoknak sokkal fontosabb ott, a nagyvárosban barátokat találni.
p) A probléma hátterét tegnap a legkisebb részletezés nélkül mutattam be.
r) János elhozta a kisvárosban festett képeit kereszteztetni.
s) Márton mamája egyetlen füzetért adott ki egy ezrest a boltban.
t) A lusta kertész túlságosan későn metszette meg a rózsatöveket.
u) A gyerekek csak álltak, megrettenve a feladat súlyától, azaz a felelősségtől.
v) A fiatal pincérlány nem tudott három rendelést megjegyezni.
z) Mindhárom ruha rendetlenül a sarokba volt berakva.

617. a) *Vidd el az enyémet [azt], amelyik az ajtó mellé van akasztva!* – értelmező jelzői; b) *Két órával később érkeztél [annál], mint ahogy megbeszéltük!* – hasonlító határozói; c) *Annyi lesz itt mindjárt, hogy nem győzzük fölszedegetni.* – alanyi, következményes; d) *Olyanokkal dolgoznék együtt szívesen, akik partnerként tekintenének rám.* – társhatározói; e) *A pincében akkora rendetlenség volt, hogy azonnal nekiláttunk takarítani.* – minőségjelzői, következményes; f) *Annyian bámulták, hogy egészen megzavarodott.* – számállapot-határozói, következményes; g) *Minden pontosan úgy van, ahogy gondoltam.* – állapothatározói, hasonlító; h) *Azon a helyen kérte meg a kezem, ahol az első találkozónk volt.* – kijelölő jelzői; i) *Kovács könyvének akkora sikere volt, hogy még kétszer újra kellett nyomtatni.* – minőségjelzői, következményes; j) *Azé tetszik, aki sötétebb színeket használt.* – alanyi; k) *Azt kérdezte, amit tudtam.* – tárgyi; l) *Minél jobban törekszünk az eredetiségre, annál erőltetettebbé válik alkotásunk.* – fokhatározói; m) *Te vagy [az], akire szükségünk van.* – állítmányi; n) *Egész este dolgoztam [azért], hogy jó legyen a kézirat.* – célhatározói; o) *Aki nem érdemli meg, ne adj annak legértékesebb perceidből!* – részeshatározói; p) *Ez a cím olyanoké lesz, akik méltók rá.* – állítmányi; r) *Mit tudhatsz te [olyat], amit én nem tudok?* – értelmező; s) *A legszívhezszólóbb üzenet is csak üres fecsegés annak, aki nem tud szeretni.* – részeshatározói; t) Annyian *voltak nálunk, mint még soha.*– számállapot-határozói; u) *Nem bízom magamban [azért], mert ismerem magamat.* – okhatározói; v) *Annyit vehetsz, amennyit csak szeretnél!* – tárgyi, hasonlító; z) *Minden dolog azzal kezdődik, hogy valaki elkezdi csinálni.* – komplex mód-, állapot-, eszközhatározói

618. a) *Olyan jó lett a bizonyítványa, hogy kapott egy kerékpárt.* – fokhatározói, következményes; b) *Szívet cserél az, aki hazát cserél!* – alanyi; c) *Akkora lett, mint egy elefánt.* – állítmányi, hasonlító; d) *Legyetek olyanok, mint a folyóvíz!* – állítmányi, hasonlító; e) *Meg kell küzdenem érte [azért], hogy mindenki jól érezze magát.* – célhatározói; f) *Van [olyan], aki nem törődik semmivel sem.* – alanyi; g) *A cikket nem olvasták még annyian, hogy híre ment volna az esetnek.* – számállapot-határozói, következményes; h) *Arra a helyre jár legszívesebben szórakozni, ahova én.* – kijelölő jelzői, hasonlító; i) *Figyeltél rá, hogy milyen öltözetben jött be Kriszti sógora?* – aszemantikus határozói; j) *Kisebb bajom is nagyobb annál, semhogy ilyeneket nézegessek!* – hasonlító határozói; k) *Neked tündökölnöd kell [úgy], mint a gyémánt.* – állapothatározói, hasonlító; l) *Olyan is kapható nálunk, amilyent te szeretnél.* – alanyi, hasonlító; m) *Te voltál [az], aki a ládánkra madarat festett?* – állítmányi; n) *Vidd el az enyémet [azt], amelyik az asztalon hever.* – értelmezői; o) *Ahányan jöttek, annyi adag ebédet főzött.* – mennyiségjelzői, hasonlító; p) *Káposztából meg annyi maradt, hogy legalább egy hétig ehetik.* – alanyi, következményes; r) *Róla beszéltünk [arról], aki tegnap itt járt.* – értelmezői; s) *Voltak ott annyian, hogy nem győztek köszöngetni egymásnak.* – számállapot-határozói, következményes; t) *Minél többen nyugtatgatták, annál mérgesebb lett.* – fokhatározói; u) *Ez annak a következménye, hogy nem figyelsz oda.* – birtokos jelzői; v) *Almából annyi volt, hogy mindenki kettőt is kaphatott.* – alanyi, következményes; z) *Ha egész éjszaka dolgoznom is kell, reggelre kész leszek!* – nem mondatrészkifejtő, megengedő

619. a) *Ott találta, ahol hagyta.* – helyhatározói, hasonlító; b) *Abban a teázóban találkoztam vele, amelyet te ajánlottál.* – kijelölő jelzői; c) *Azé kell, aki a te ruhádat tervezte.* – alanyi; d) *Kizárólag olyanokat olvasok, amik a hajózással foglalkoznak.* – tárgyi; e) *Olyan sok pénzt kapott, hogy elutazhatott üdülni.* – fokhatározói, következményes; f) *Valami olyat tett az ételbe, hogy már a szagát sem bírtuk.* – tárgyi következményes; g) *Annyi érkezett, hogy mindenkinek jut.* – alanyi; h) *Hozd ide a mama kosarát [azt], amelyikben a kockás szalvéta van!* – értelmezői; i) *Marad annyi, hogy hívjak egy vendéget?* – alanyi következményes j) *Azé lesz a jutalom, aki méltó rá.* – állítmányi; k) *Miután kézhez kaptam kedves válaszát, türelmetlenségemet alig tudtam türtőztetni [azután].* – időhatározói; l) *Vannak [olyan] dolgok, amelyeket csak fele elménkkel kell hinnünk.* – minőségjelzői. Lehet értelmezői is: *Vannak dolgok, olyanok...;* m) *Akit egyik nap ellenségének tekintett, [az] másik nap már barátja lett.* – alanyi; n) *Minél magyarabb a nemzeti közszellem, annál jobban virul a hazai kereskedés.* – fokhatározói, hasonlító; o) *Volt [olyan], akinek a pipa égette meg az ajkát.* – alanyi; p) *Meggyőződött róla, hogy egyedül marad.* – aszemantikus határozói; r) *Amint megérkeztem, azonnal fölkerestem a barátomat [akkor].* – értelmező időhatározói; s) *Időtök csak annyi maradt, hogy elérjétek a másik vonatot.* – értelmezői, következményes; t) *Olyan szél van, hogy mindjárt felborul az újságosbódé.* – minőségjelzői, következményes; u) *Akkora lesz, mint az apja.* – állítmányi, hasonlító; v) *Ilyen módon nem lehet megmérgezni egy embert anélkül, hogy ki ne irtanánk közben az egész háznépet.* – értelmező módhatározói, következményes; z) *Ő olyan, amilyen volt.* – állítmányi, hasonlító

620. a) *Én vagyok [az], aki mindent tud.* – állítmányi; b) *Amennyit akarsz, annyit vihetsz.* – tárgyi; c) *Könnyben úszik két szemem pillája [akkor], valahányszor emlékszem reája.* – időhatározói; d) *Az első tánc azé legyen, aki a legfontosabb a bálozónak.* – állítmányi; e) *Ne törődj vele [azzal], aki nem méltó a figyelmedre!* – értelmezői; f) *Ti voltatok [azok], akik leszedték az összes jelzést az útvonalon?* – állítmányi; g) *Azért a könyvért mentem, amelyet te ajánlottál elolvasásra.* – kijelölő jelzői; h) *Annak a feladatát kérte el, akié a legjobb volt.* – birtokos jelzői; i) *Ne haragudj rá [arra], aki alaposan megbírálja a művedet!* – értelmezői; j) *A dicsőség szerencsére azé lett, aki legtöbbet dolgozott.* – állítmányi; k) *Csak annyit mondott, hogy már nem akar látni.* – tárgyi; l) *Sokan vannak [olyanok], akik szeretnek síelni.* – alanyi; m) *Gazsi szabó volt az, aki varrta.*– állítmányi; n) *A petíciót még nem írták alá annyian, hogy benyújthassuk.* – számállapot-határozói, következményes; o) *Az utolsó sütemény azé legyen, aki készítette.* – állítmányi; p) *Költhetsz annyit, amennyit csak akarsz!* – tárgyi, hasonlító r) *Nem hallottam [azt], amikor csöngettek.* – tárgyi; s) *Semmi sem fagyosabb annál, ami nem ragad át másra.* – hasonlító határozói; t) *Akkora maradt, hogy mindenki ötévesnek nézte.* – állítmányi, következményes; u) *Jegyzeteim szerencsés elvetélései azoknak a rossz műveknek, amelyeket megírhatnék.* – kijelölő jelzői; v) *Nem az vagyok, ki voltam egykor.* – állítmányi, hasonlító; z) *Azon a napon születtem, amelyiken apám szakmai kitüntetést kapott.* – kijelölő jelzői, hasonlító

621. a) *Ő volt [az], aki a legjobb novellát küldte be.* – állítmányi; b) *Alkonyodott, és most olyan volt a két szoba, mint két koporsó.* – állítmányi, hasonlító; c) *Nem tehetek róla, hogy elment.* – aszemantikus határozói; d) *Annyit ültetek, hogy a virágok beborítsák az egész oldalt.* – tárgyi, következményes; e) *Olyan a kézügyessége, hogy akár művész is lehetne.* – állítmányi, következményes; f) *Olyat súgott a fülembe, hogy egészen belepirultam.* – tárgyi, következményes; g) *Egy egész hetet tanultam [azért], hogy sikerüljön a vizsga.* – célhatározói; h) *Két hete levelezek olyanokkal, akik hasonló gondokkal küzdenek.* – társhatározói; i) *Nem értette a súgást, pedig a súgó már csaknem kiabált.* – nem mondatrészkifejtő, megengedő; j) *Olyanokkal barátkozz, akiktől jót tanulsz.* – társhatározói; k) *Ez a pénz olyan, mint egy zseton.* – állítmányi, hasonlító; l) *Amekkorát vártam, pont akkora lett a nyeremény.* – állítmányi, hasonlító; m) *Elég [az], ha egymásra nézünk, és máris kacagunk.* – alanyi, feltételes; n) *Miért nem fogadsz el úgy, ahogy vagyok?* – állapothatározói, hasonlító; o) *Nincs egyéb dolgunk [kb. annál], mint feladni a hirdetést.* – hasonlító határozói; p) *Olyanra szavazott, aki tényleg nem érdemelte meg.* – aszemantikus határozói; r) *Amennyi csak beléd fér, annyit ehetsz!* – tárgyi; s) *Minden, ami itt van, a tiéd [abból].* – partitivusi határozói; t) *Annyian voltak, mint tavaly.* – számállapot-határozói; u) *A kutyám olyan volt, hogy esténként sohasem lehetett vele bírni.* – állítmányi, következményes; v) *Én pedig [amiatt], mivel megvannak a kapcsolataim, veszek egy istállót.* – okhatározói; z) *Másikat szeretnék [olyat], amelyiknek kevesebb a baja.* – értelmezői

622. a) *Nem veszem le a sapkámat [azért], csak hogy szebbnek tűnjön az arcom!* – célhatározói; b) *Ő volt [az], aki mindig kitartott mellettünk.* – állítmányi; c) *Annyival többet kapsz holnap, amennyivel kevesebb jutott ma.* – fok-mérték határozói, hasonlító; d) *Mivel besötétedett, nem vártam tovább [amiatt].* – okhatározói; e) *Néha úgy érzem, mintha valaki követne.* – tárgyi, feltételes hasonlító; f) *Akkora lehet, mint egy elefánt.* – állítmányi, hasonlító; g) *Annak a tollát találta meg, aki tegnap elvesztette.* – birtokos jelzői; h) *Annyi a gondom, mint még soha.*

– állítmányi, hasonlító; i) *Lettem [az], ami lettem.* – állítmányi, hasonlító; j) *Pulóvert pedig nem olyat kötöttem, mint amilyet te ajánlottál.* – értelmezői, hasonlító; k) *Rá vártam [arra], akiben mindig megbízhattam.* – értelmezői; l) *Abban a pillanatban történt, amikor megszólalt a telefon.* – kijelölő jelzői; m) *Abból lesz nagy író, aki maga is nagy írókon nevelkedik.* – eredethatározói; n) *Ezen a helyen van valami [olyan], ami nem tetszik nekem.* – értelmezői; o) *Foglalkozom vele [azzal], akinek nagy szüksége van a törődésre.* – értelmezői; p) *Jocókának is persze mindig olyan kell, mint amilyen a szomszéd kisfiúnak van.* – alanyi, hasonlító; r) *Olyant mondok, hogy magam is megbánom.* – tárgyi, következményes; s) *Azét választom, akié a legszebb.* – tárgyi; t) *Akkora lett, hogy végül félni kezdtek tőle az emberek.* – állítmányi, következményes; u) *Ez vasárnap történt [akkor], amikor éppen futballmeccset játszottak.* – értelmező időhatározói; v) *Itt van a Lovag utca [az], ahol József Attila lakott?* – értelmezői; z) *Aki a legszebb rajzot készíti, azé kerül kiállításra.* – alanyi

623. a) *Éppen annyian maradtunk, hogy kényelmesen beférünk egy buszba.* – számállapot-határozói; b) *Maradt még akkora belőle, hogy kiszabhassunk egy sálat is?* – alanyi, következményes; c) *Csak kevesen voltak [olyanok], akik reklamáltak a termék minősége miatt.* – alanyi; d) *Meghagytam őt abban a tudatban, hogy folytatni képes tanulmányait.* – kijelölő jelzői; e) *Olyanokkal szeretnék együtt dolgozni, akik hisznek a hivatásukban.* – társhatározói; f) *Úgy hiszem, ma szép időnk lesz.* – tárgyi; g) *Ahány ház, annyi szokás.* – mennyiségjelzői, hasonlító; h) *A férfi Bristolban szállt fel a vonatra, még azelőtt, hogy a főnöke odaért volna a kupéhoz.* – időhatározói; i) *Csomagold be az ajándékot [azt], amelyet az öcséd névnapjára vettünk!* – értelmezői; j) *Minél többet gondolkodott rajta, annál bonyolultabbnak vélte.* – fokhatározói; k) *Ne haragudj rá [arra], aki szemedbe mondja az igazságot!* – értelmezői; l) *Nincs [olyan] hibánk, amelyről mi magunk ne tudnánk.* – minőségjelzői vagy *Nincs hibánk [olyan]* olvasatban értelmező jelzői; m) *Annyian mentek el, ahány jegyet tudtak szerezni.* – számállapot-határozói; n) *A régi barátom olyasforma lett, akire jól illik a Töhötöm név.* – állítmányi; o) *Bízom benne [abban], aki a legjobb barátom.* – értelmezői; p) *Két ember boldogságát nem a jegygyűrű határozza meg, hanem [az,] hogy jól érzik-e magukat egymással.* – alanyi; r) *Nem tetszik nekem az a mód, ahogy az ismerőseiddel beszélsz.* – kijelölő jelzői; s) *Te különb vagy azoknál, akikkel barátkozol.* – hasonlító határozói; t) *Amit Jancsika megtanult, János sem felejti [azt].* – tárgyi; u) *A tanító biztos volt benne, hogy a fiú tudja a leckét.* – aszemantikus határozói; v) *Csak olyan volt, mint szúnyog dongása.* – állítmányi, hasonlító; z) *Olyanokkal írnék együtt pályázatot, akikre a munka elvégzésekor is számíthatok.* – társhatározói

624. a) *Az öreg nem szólt, de látszott rajta [az], hogy a pokol fenekére kívánja a gazdával együtt a malacokat.* – alanyi; b) *A szobában akkora füst volt, hogy két hétig egyfolytában szellőztettünk.* – minőségjelzői, következményes; c) *Közülünk mindössze hárman vannak [olyanok], akik megkapták ezt az oltást.* – alanyi; d) *Próbálj meg olyan lenni, mint amilyen régen voltál.* – tárgyi, hasonlító; e) *Annyit kellett várnom rá, hogy a végén egészen ingerülten fogadtam.* – idő-/fokhatározói értékű tárgyi, következményes; f) *Megváltoztattam a nevemet [azért], mert a Barna nem illik a Barnabáshoz.* – okhatározói; g) *Semmiféle művészi ürügy sem mentség arra, hogy untasd az embereket.* – aszemantikus határozói; h) *Ami az asztalon van, abból te nem ehetsz.* – partitivusi határozói; i) *És amilyen maga ez a csárda, olyan a vidéke.* – állítmányi, hasonlító; j) *Nem volt tisztában vele, hogy az ilyen szélütés elég úri dolog-e.* – aszemantikus határozói; k) *Olyan lesz a világ, amilyenek a gyermekeink lesznek.* – állítmányi, hasonlító; l) *Vigyél annyit, amennyit tudsz!* – tárgyi; m) *Maradtam [az], ami voltam.* – állítmányi, hasonlító; n) *Még akit senki sem ismer, annak is van meghívója.* – részeshatározói; o) *Annyi pénze van, hogy nem győzi számolni.* mennyiségjelzői, következményes; p) *Foglalkoztam vele, hogy felfedjem előtte a teljes igazságot.* aszemantikus határozói; r) *Jöhetsz [akkor], amikor csak kedved tartja.* – időhatározói; s) *Kell annyi, hogy a testvérednek is jusson?* alanyi, következményes; t) *Valaki másnak kéne mostan jönni [olyannak], ki nálam mégis szebben tud köszönni.* – értelmezői; u) *A tudomány, ha nem fakaszt szeretetet, fogyatékos.* nem mondatrészkifejtő, feltételes; v) *Annyira erőtlennek érezte magát, hogy félt ágyát elhagyni.* fokhatározói, következményes; z) *Legyél olyan, amilyennek szeretted volna magad látni 10 éve!* állítmányi, hasonlító

625. a) *Nagy szükség van a munkámra itt, pedig én utálok egy helyben ülni.* – nem mondatrészkifejtő, megengedő; b) *Nem sokan voltak [olyanok], akik jól tudták kifejezni magukat.* – alanyi; c) *Amikor társaim randevúra siettek, [akkor] én zongoraórára robogtam.* – időhatározói; d) *Meg aztán egy nap lovasküldönc vágtatott [azzal] az üzenettel, hogy jöjjön haza azonnal.* – kijelölő jelzői, de: *az üzenettel, [azzal]:* értelmezői, emellett felfogható célhatározói alárendelésnek is, l. *vágtatott az üzenettel [azért];* e) *Akit hívtál, nem jött el [az].* – alanyi; f) *Három példával kevesebbet írtál [annál], mint ahogy megbeszéltük.* – hasonlító határozói; g) *Annyit pakolt be a táskámba, hogy a végén már nem tudtam összehúzni a cipzárt.* – tárgyi, következményes; h) *Amennyiben igaznak bizonyulna a vád, nagyon is szükségünk lesz a jog védelmére.* – feltételes, nem mondatrészkifejtő; i) *Annyi a pénze, hogy nem győzi számolni.* – állítmányi, következményes; j) *Két éve te vagy az első [, olyan], aki ezt megkérdezi tőlem.* – értelmezői; k) *Minden [az], ami rothad, erjeszt.* – értelmezői; l) *Akkora birtokuk volt, hogy két nap alatt nem lehetett megkerülni.* – minőségjelzői, következményes; m) *Ne mutogasd azt a pénzt, ha nem akarsz bajba kerülni!* – kijelölő jelzői, feltételes; n) *Szívesebben megyek veletek [annál], mintsem itthon takarítsam a lakást.* – hasonlító határozói; o) *Annyiszor még senkit sem látogatott meg, mint az öreg Mili nénit.* – számhatározói, hasonlító; p) *Vigyázok rá [arra], akit a gondjaimra bíztál.* – értelmező jelzői; r) *A folyosó a zárdában az, ami a világban az utca.* – állítmányi, hasonlító; s) *Amint megdördült az ég, nyomban kinyíltak az ablakok [akkor].* – értelmező időhatározói; t) *Nem biztos [az], hogy József eljön.* – alanyi; u) *Bízzunk benne, hogy lesz elég erőnk befejezni!* – aszemantikus határozói; v) *Csak akit szeretsz, annak adjál tanácsokat.* – részeshatározói; z) *Nem regisztráltak annyian, hogy érdemes legyen megtartani a rendezvényt.* – számállapot-határozói

626. a) *Abban a házban lakott, amelyikben a barátja is.* – kijelölő jelzői; b) *Azé tetszik, akié a bal oldalon áll.* – alanyi; c) *Maradt még annyi, hogy a testvéremnek is jusson?* – alanyi, következményes; d) *Ne gondolj rá, hogy mi lesz később.* – aszemantikus határozói; e) *Telefonon már annyiszor kerestek, hogy a végén lemerült a készülék.* – számhatározói, következményes; f) *Könnyebb erényes emberből okossá válni [annál], mint okos emberből erényessé.* – hasonlító határozói; g) *Te még mindig hiszel benne [abban], aki kétszer is becsapott?* – értelmezői; h) *Akkora lett, hogy már alig láttuk.* – állítmányi, következményes; i) *Hibáinkat senki sem lát-*

tatja meg velünk annyira, mint tanítványaink. – fok-mérték határozói, hasonlító; j) *Nagy ára lesz annak, amit most kértél tőlem!* – részeshatározói; k) *Akkora volt a sár, hogy alig lehetett járni.* – állítmányi, következményes; l) *Veszekedés lesz belőle, ha itt dobolni kezdesz!* – eredethatározói, feltételes; m) *Van okod rá, hogy ilyen lekezelően viselkedj vele?* – aszemantikus határozói; n) *Ti vagytok [azok], akik Bulgáriából érkeztetek?* – állítmányi; o) *Olyan kell nekem is, amilyent te kaptál.* – alanyi, hasonlító; p) *Tanulj annyit, amennyit szükséges!* – tárgyi, hasonlító; r) *A föld azé, aki megműveli.* – állítmányi; s) *De vannak olyanok is, akik nem olvasnak újságot.* – alanyi; t) *A teszteket átalakítottam olyanná, hogy mindenki megfelelő nehézségű feladatot kapjon.* – eredményhatározói, következményes; u) *Ki a Tisza vizét issza, vágyik annak szíve vissza.* – birtokos jelzői; v) *Akkora volt, hogy megijedtünk tőle.* – állítmányi, következményes; z) *Gondoljon ránk [azokra], akik szeretjük magát!* – értelmezői

627. a) *Egyszer-kétszer odafordult felé [úgy], mintha kérdezni akart volna tőle valamit.* – mód-/ állapothatározói, feltételes hasonlító; b) *Te mindig az maradsz, aki voltál.* – állítmányi, hasonlító; c) *Jobban szeretem [annál], semmint lemondjak róla.* – hasonlító határozói; d) *Annak a fiúnak adok tanácsot, amelyik rám van bízva.* – kijelölő jelzői; e) *Aki nem figyel rád, ne beszélj annak a problémáidról!* – részeshatározói; f) *Hiszek benne, hogy hozzám mindig őszinte volt.* – aszemantikus határozói; g) *Ne vedd el a gyerek játékát [azt], amelyet a névnapjára kapott!* – értelmezői; h) *Tételből annyi volt, hogy a felsorolásától is elfáradtunk.* – alanyi, következményes; i) *Azé a gyereké lesz jó, aki sokat tanult.* – kijelölő jelzői; j) *Baj lesz belőle, ha sokat dohányzol.* – eredethatározói, feltételes; k) *Egész délután az ablakban ültem [azért], hogy meglássam végre Jánost a piros autójában.* – célhatározói; l) *Hát annyi ott a pipacs, hogy piroslik tőle a domboldal.* – állítmányi, következményes; m) *Ki gondoskodik róla, hogy több alapanyagunk legyen?* – aszemantikus határozói; n) *Nincs [olyan] kívánságunk, melyet vendéglátóink ne teljesítenének azonnal.* – minőségjelzői, vagy: *nincs kívánságunk [olyan]* - értelmezői; o) *Beletelt néhány percbe [az], amíg kiküzdöttem magam a tömegből.* – alanyi; p) *Holnap is csak annyit kapsz, mint amennyi ma jutott.* – tárgyi, hasonlító; r) *Szeretném [azt], ha mindig vidám lennél.* – tárgyi, feltételes; s) *Annak a könyvét kérte kölcsön, aki mellette ült a teremben.* – birtokos jelzői; t) *Legyek [olyan] fa, melyen villám fut keresztül!* – minőségjelzői, vagy *Legyek fa [olyan]...* olvasatban értelmező jelzői; u) *Mielőtt egy szép szót alkalmazunk, [azelőtt] készítsük elő a helyét.* – időhatározói; v) *Ne számíts rá, arra, aki még sosem segített neked a bajban!* – értelmezői; z) *Akár olvasol, akár tévét nézel, az neki úgysem fog tetszeni.* – alanyi, megengedő

628. a) *Kérj annyit, amennyit akarsz!* – tárgyi; b) *Nálunk csak annak van sikere, aki minden szituációban megállja a helyét.* – részeshatározói; c) *Vérzett a szíve, ami érthető is volt abban a helyzetben.* – átmenet alá- és mellérendelő összetett mondat között, nem mondatrészkifejtő alárendelés; d) *Hamarabb kifáradtam a munkában [annál], mint ahogy hittem volna.* – hasonlító határozói; e) *A folyosón keresztül érkezett, biztos voltam abban.* – aszemantikus határozói; f) *Annyian voltak, hogy nem fértek a terembe.* – számállapot-határozói, következményes; g) *Ez a könyv azé lesz, aki a legjobban megérdemli.* – állítmányi; h) *Mi vagyunk [azok], akik segíthetünk neked.* – állítmányi; i) *Annyian jöttek, hogy nem fértek be a terembe.* – számállapot-határozói, következményes; j) *Rosszabbul tűröm én a horkolását [annál], semmint egy szobában*

aludjak vele egy hétig! – hasonlító határozói; k) *Csak annyit vigyél el, amennyit elbírsz!* – tárgyi, hasonlító; l) *Beszéltem azokhoz, akik tegnap elmentek a gyűlésre.* – részeshatározói; m) *Leghelyesebb [az], ha minél kevesebbet használod az új cipődet.* – alanyi, feltételes; n) *Úgy szép a lány, ha barna.* – állapothatározói, feltételes; o) *Elmehetsz, nem bánom [azt].* – tárgyi; p) *Akkor hát nincs más hátra [kb. annál], mint hogy kellemes napot kívánjak önnek.* – hasonlító határozói; r) *Használd a Jánosét [azt], amelyik a barna tolltartóban van!* – értelmezői; s) *Akinek fertőző betegsége van, nem jelentkezhet véradásra [az].* – alanyi; t) *Ne hallgass rá [arra], aki téged többször is félrevezetett!* – értelmezői; u) *Legyen a film olyan, amilyen az élet maga szokott lenni.* – állítmányi, hasonlító; v) *Olyan legyél, hogy mindenki jónak tartson!* – állítmányi, következményes; z) *Akkora a hőség, mint nyáron.* – állítmányi, hasonlító

629. a) *Élni tudni annyi, mint nevetni a halálon, és meghalni a röhögéstől.* – állítmányi, hasonlító; b) *Hiszek benne, hogy helyem van a világban.* – aszemantikus határozói; c) *Csak annyit tudok, hogy ez jó üzlet lesz.* – tárgyi; d) *Annyian voltak a szobában, hogy egészen elfogyott a levegő.* – számállapot-határozói, következményes; e) *Leszek [az], ami akarok.* – állítmányi, hasonlító; f) *Vegyél annyit, hogy télen elég legyen.* – tárgyi, következményes; g) *Ki törődik vele, hogy kevesen vagyunk?* – aszemantikus határozói; h) *Most ugráljatok úgy, mint a verebek!* – módhatározói, hasonlító; i) *Akkora volt, hogy többen hegynek vélték.* – állítmányi, következményes; j) *Azzal a tollal írjál, amelyik nem folyik.* – kijelölő jelzői; k) *Még egyszer visszafordult [azért], hogy egy utolsó pillantást vessen mindenkire.* – célhatározói; l) *Annyira hiányoztál, hogy nem tudtam aludni.* – fokhatározói, következményes; m) *Ahányat lép, annyit botlik.* – számhatározói értékű tárgyi, hasonlító; n) *Jobban megviselték az események [annál], mintsem várható volt.* – hasonlító határozói; o) *Olyan kell a nővéremnek is, amilyet te vettél a múltkor.* – alanyi, hasonlító; p) *Vannak [olyan] vágyak, melyeket mindenképpen valóra kell váltanunk.* – kijelölő jelzői vagy értelmezői: *Vannak vágyak [olyanok]* olvasatban; r) *Meg vagyok győződve arról, hogy Andrásnál van a füzeted.* – aszemantikus határozói; s) *Amilyennek képzeltem, olyan lett végül.* – állítmányi, hasonlító; t) *Egyél annyit, amennyi jól esik!* – tárgyi, hasonlító; u) *Meséld el az én esetemet [azt], amiről tegnap számoltam be neked!* – értelmezői; v) *Annyi maradt, hogy mindenkinek jutott repeta is.* – állítmányi, következményes; z) *De nem elég [az], ha egy detektív azonosítja a cigarettahamut.* – alanyi, feltételes

630. a) *Én még soha nem láttam ilyet [olyat], hogy egy nyakkendőn csillagok vannak!* – értelmezői; b) *A tanító azt a tanácsot adta, hogy próbáljon apám szót érteni a városi urakkal.* – kijelölő jelzői; c) *Mindmáig nem akad példa rá, hogy valamely remekmű több ember alkotása.* – aszemantikus határozói; d) *Annyian szeretnének segíteni, hogy két nap alatt befejezhetjük a szüretet.* – számállapot-határozói, következményes; e) *Ahogy elképzeltem, pont olyan lett az unokám.* – állítmányi, hasonlító; f) *Azon a napon küldte el a levelet, amikor te.* – kijelölő jelzői, hasonlító; g) *Mindenkinek megmondtam [azt], hogy ma nem megyek dolgozni.* – tárgyi; h) *Az emberek úgy mutogattak rá, mintha kísértet volna.* – módhatározói, feltételes hasonlító; i) *Maradj olyan, amilyennek most ismerünk!* – állítmányi, hasonlító; *j) Számára semmi sem lehet olyan, hogy azt tökéletesnek nevezze.* – állítmányi, következményes; *k) Csak olyanoktól fogadj el tanácsot, akikben megbízol!* – aszemantikus határozói; *l) Gondoskodom róla, hogy megkapd a fizetésedet.* – aszemantikus határozói; *m) Ha mindkét szülő dolgozik, szerintem az kifejezet-*

ten családellenes. – alanyi, feltételes; *n) Olyan könnyű volt a vizsga, hogy mindenki átment.* – fokhatározói, következményes; *o) Ti voltatok [azok], akik értesítették a tűzoltókat?* – állítmányi; *p) A mostani könyvek nagyrészt olyanok, mintha egy nap alatt készültek volna az előző napon olvasott könyvekből.* – állítmányi, feltételes hasonlító; *r) Aki élni is tud a lehetőséggel, annak segíts!* – részeshatározói; *s) Annyi a hiba a szövegben, hogy kevés lesz két nap a javításra.* – állítmányi, következményes; *t) Azzal küldte a választ, aki az üzenetet hozta.* – eszközlő határozói, hasonlító; *u) Gondom lesz rá [arra], aki a legjobb barátom.* – értelmezői; *v) Jelmeze csak annak lesz, aki segít elkészíteni.* – részeshatározói; *z) Van [olyan], aki semmivel sem törődik.* – alanyi

631. a) *Te voltál [az], aki énekelt tegnap a tévében?* – állítmányi; b) *Olyan kicsi ez az alma, mint egy dió.* – fokhatározói, hasonlító; c) *Nem szeretnék olyan lenni, amilyen te vagy.* – tárgyi, hasonlító; d) *Minden, ami az asztalon van, a te ajándékod [abból].* – partitivusi határozói vagy: *Minden [az], ami az asztalon van* – értelmezői; e) *Jó dolog [az], amikor valaki egészséges.* – alanyi; f) *Hiszek benne, hogy meg fog változni.* – aszemantikus határozói; g) *Csak tízen vannak [olyanok], akik szeretnének eljönni.* – alanyi; h) *Dolgozni akartam, pedig beteg voltam.* – nem mondatrészkifejtő, megengedő; i) *Azé volt a legjobb, aki „Pók" jeligével indult a versenyen.* – alanyi; j) *Azért mentem, hogy találkozzam vele.* – célhatározói; k) *Csak elő kell szedni levelezésüket [ahhoz/azért], hogy belepillanthassunk életükbe.* – célhatározói; l) *Egy könyvet akarok neked adni, olyant, mely nekem kiskoromban tetszett.* – értelmezői; m) *Te vagy [az], ki oldva kötsz, és kötve oldasz.* – állítmányi; n) *Valahányszor rád nézett, te elpirultál [akkor].* – időhatározói; o) *Gondoltam rá [arra], akivel együtt nyaraltunk.* – értelmezői; p) *Azzal a vonattal jött, amivel én.* – kijelölő jelzői, hasonlító; r) *Muszáj olyannak lenned, hogy mindenki rajtad nevessen?* – állapothatározói, következményes; s) *Olyan kellene az anyukámnak is, mint amilyet nálatok láttam.* – alanyi, hasonlító; t) *Amit én ott láttam és átéltem, [az] örökre megmaradt bennem.* – alanyi; u) *A hangja megremegtette a levegőt [úgy], akár a ciklon.* – fok-mérték / módhatározói, hasonlító; v) *Az idei vizsgatesztek közül egyedül azoké volt elfogadható, akik elolvasták a szakirodalmat.* – alanyi; z) *Csak annyian nézték meg az idei vizsgafilmeket, mint a tavalyiakat.* – számállapot-határozói, hasonlító

632. a) *Lesz annyi, hogy felajánlhassunk belőle a szegényeknek?* – alanyi, következményes; b) *Minél többet pihenünk, annál fáradtabbak leszünk.* – fokhatározói, hasonlító; c) *Olyanok is küldtek levelet, akikre nem számítottunk.* – alanyi; d) *Törődöm vele, hogy megcsinálják.* – aszemantikus határozói; e) *Van [olyan], aki nem érti a történteket.* – alanyi; f) *Reggel, ha akarom, ha nem, úgyis kirúg.* – nem mondatrészkifejtő, megengedő; g) *Sportolj annyit, amennyi jólesik!* – fok-mérték határozói értékű tárgyi, hasonlító; h) *A kérdés [az], hogy miért szegény a szegény, válasz nélkül maradt.* – értelmezői vagy: *[az] a kérdés* – kijelölő jelzői; i) *A szokásnak akkora hatalma van az emberen, hogy nincs szükség az ész támogatására.* – minőségjelzői, következményes; j) *Amilyen a mosdó, olyan a törülköző.* – állítmányi, hasonlító; k) *Az ezüstérem azé lett, aki most szerepelt először nemzetközi versenyen.* – állítmányi; l) *Egyedül ti vagytok [azok], akikben megbízhatok.* – állítmányi; m) *Nincsenek itt annyian, hogy érvényes lehessen a szavazás.* – számállapot-határozói, következményes; n) *Valahányszor a barátjának kiáltott, mindig két kutya szaladt feléje [akkor].* – időhatározói; o) *Olyan ruhát vett, amilyent szeretett*

volna. – minőségjelzői, hasonlító; p) *Minél inkább tetszünk általánosan, annál kevésbé tetszünk mélységesen.* – fokhatározói, hasonlító; r) *Hiszek benne, hogy sikerülni fog.* – aszemantikus határozói; s) *Azokból a hibáinkból, amelyeket nem akarunk levetkőzni, érdemeket igyekszünk kovácsolni.* – kijelölő jelzői; t) *Egyél annyit, amennyi beléd fér!* – tárgyi; u) *Ki tehet róla, hogy rossz idő van?* – aszemantikus határozói; v) *Ha nem engedélyezik is, én mindenesetre megpróbálom.* – nem mondatrészkifejtő, megengedő; z) *Olyan szerencséje van, mint senki másnak.* – minőségjelzői, hasonlító

633. a) *[az] Vagyok, aki vagyok.* – állítmányi; b) *Senki sem emlékszik rá, hogy milyen volt ez a park ötven éve.* – aszemantikus határozói; c) *Nem maradt belőle annyi, hogy elég legyen egy óvodáscsoportnak.* – alanyi, következményes; d) *Azért nem érdemes harcolni, ami már megszerzése előtt sem okoz örömet.* – célhatározói; e) *Annyi volt a fizetése, mint a barátjának.* – állítmányi, hasonlító; f) *Egyből beletalált a kosárba, pedig még sohasem kosarazott.* – nem mondatrészkifejtő, megengedő; g) *Jó lenne [az], ha elmondana nekem mindent.* – alanyi, feltételes; h) *Annak a dolgozata sikerült a legjobban, aki a legtöbbet olvasott a témához.* – birtokos jelzői; i) *Akkora a hó, hogy térdig járunk benne.* – állítmányi, következményes; j) *Az orvos azt a tanácsot adta, hogy többet sétáljak.* – kijelölő jelzői; k) *Maradj olyan, amilyen voltál!* – állítmányi, hasonlító; l) *Ne számíts rá, hogy megoldom a te problémádat!* – aszemantikus határozói; m) *Szerinted mi jár azoknak, akik a kártyán csalnak?* – részeshatározói; n) *Néha azt érzem, árral szembe úszunk.* – tárgyi; o) *Van [olyan], amikor egy ember két kutat is tud fúrni egy nap.* – alanyi; p) *Nem szeretnék olyan lenni, mint a barátod.* – tárgyi, hasonlító; r) *Melindának olyan állna jól, ami takarja a homlokát.* – alanyi; s) *Hogy ki lakik benne, az úgyis kiderül.* – alanyi; t) *Barátkozom vele, azzal, akivel korábban senki sem állt szóba.* – értelmezői; u) *Annyi tűlevél volt a szobában, hogy még húsvétkor is azt porszívóztam.* – mennyiségjelzői, következményes; v) *Akkora hó volt, hogy alig lehetett járni.* – minőség-/mennyiségjelzői, következményes; z) *Annyian maradtak csak, hogy éppen szavazóképes volt a bizottság.* – számállapot-határozói, következményes

634. a) *Éjszaka nem aludtam [azért], hogy reggelre elkészüljek a képpel.* – célhatározói; b) *Ne hivatkozz rá, hogy nekem több időm van!* – aszemantikus határozói; c) *Te vagy [az], aki mindent tud.* – állítmányi; d) *Van [olyan], aki disznóvágással keres.* – alanyi; e) *Mindig is féltem tőle, hogy egyszer majd pórul járok.* – okhatározói; f) *Bízom benne, hogy eljön.* – aszemantikus határozói; g) *Álmosabb vagy most [annál], semmint végighallgass egy operát.* – hasonlító határozói; h) *Ahogy László meglátta, nyomban hajlandó lett az egyezségre [akkor].* – értelmező időhatározói; i) *A ház olyan volt, amilyenről mindig álmodtam.* – állítmányi, hasonlító; j) *A lágy tojást én is éppen így szeretem [úgy], hogy csak félig van megfőzve.* – értelmező állapothatározói; k) *Amint a gyümölcsöst járta, meglátta őt a gazda [akkor].* – időhatározói; l) *Gondom lesz rá, hogy nagyot nőj.* – aszemantikus határozói; m) *Mostanában olyanokról szoktam álmodni, akik nekem sokat segítettek.* – aszemantikus határozói; n) *Annyit vett, mint tegnap.* – tárgyi, hasonlító; o) *Albert kizárólag olyanokkal beszélget, akik értenek a politikához.* – társhatározói; p) *Az a keserűség, ami most eltölt, minden érzésnél erősebb.* – kijelölő jelzői; r) *Mi voltunk [azok], akik először szaporították ezt a fajt fogságban.* – állítmányi; s) *Nem volt minden olyan ám, ahogy te ígérted nekem!* – állítmányi, hasonlító; t) *Van annyi, hogy elég*

legyen holnapra? – alanyi, következményes; *u) Nem törődöm én azzal, ha esik, ha fúj!* – aszemantikus határozói, megengedő; *v) A jó játék mindig olyan, hogy ne tudd könnyen abbahagyni.* – állítmányi, következményes; *z) A nagyszüleim utcájába [oda], ahol csak idősek élnek, fiatal házaspár költözött.* – értelmező helyhatározói

635. a) *Ahogy belépett az ajtón, máris elfelejtett mindent [akkor].* – értelmező időhatározói; b) *Hogy ki utazik el Párizsba a jelentkezők közül, most abban kell döntenünk.* – tekintethatározói; c) *Annyian kértek tőle szívességet, hogy nem maradt ideje magával törődni.* – számállapot-határozói; d) *A tavaszi eső olyan, mint a kitüntetést hozó császári rendelet.* – állítmányi, hasonlító; e) *Bizalomgerjesztő asszony volt, arcán azzal a rezzenéstelen kifejezéssel, ami csak a jó cseléd sajátja.* – kijelölő jelzői; f) *Annyira nem érdekelte, hogy erre már fel kellett figyelni a rendezőnek is.* – fokhatározói, következményes; g) *Ahányan voltak, annyiféleképpen beszéltek.* – módhatározói, hasonlító; h) *Jobban ismerem [annál], semmint elhiggyem minden szavát.* – hasonlító határozói; i) *Olyanok kellenek ide, akikben van bátorság.* – alanyi; j) *Annak a műsorát nézte a leggyakrabban, akit már más filmekben is látott.* – birtokos jelzői; k) *Abban a hónapban született, amikor én.* – kijelölő jelzői; l) *Ki foglakozik még vele, hogy lesz-e elég szén a télen?* – aszemantikus határozói; m) *Úgy repülnek, mintha sasok lennének.* – állapot- vagy módhatározói, feltételes hasonlító; n) *Annyiszor voltam nálad, mint amennyiszer te énnálam.* – számhatározói, hasonlító; o) *A váratlan öröm [az], hogy itt vagy, nagyon megkavart.* – értelmezői vagy: [az] a váratlan öröm - kijelölő jelzői; p) *Maradok [az], aki voltam.* – állítmányi, hasonlító; r) *Annyit kért, mint szerdán.* – tárgyi, hasonlító; s) *A sebhely végül már akkora lett, hogy az orvosnak is keresnie kellett.* – állítmányi, következményes; t) *Érthetetlen [az], miért nem akarsz orvoshoz menni.* – alanyi; u) *Olyan finom ez a torta, hogy kérek még egy szeletet.* – fokhatározói, következményes; v) *Alighogy lemostuk az autót, rögtön esni kezdett az eső [akkor].* – értelmező időhatározói; z) *A közgyűlésen nem voltak annyian, hogy érdemes lett volna vitát kezdeményezni.* – számállapot-határozói, következményes

636. a) *Nincs már annyi, hogy mindenkinek jusson.* – alanyi, következményes; b) *Ugyanazzal az emberrel beszéltek, akivel tegnap.* – kijelölő jelzői, hasonlító; c) *Azé lesz a jutalom, aki a legjobban megérdemli.* – állítmányi; d) *Bízom benne, hogy sikerülni fog.* – aszemantikus határozói; e) *Aki bottal köszön, annak doronggal felelnek.* – részeshatározói; f) *Annyian mondták le a részvételt, hogy törölni kellett a programot.* – számállapot-határozói, következményes; g) *A másik barátomnak is adok egy lemezt, csak [azért,] hogy elkerüljem a vitát.* – célhatározói; h) *A hatalom azé, akiben a tömegek megbíznak.* – állítmányi; i) *Abba a faluba mentünk kirándulni, amelyikben János nagyszülei élnek.* – kijelölő jelzői; j) *A hibák között akkorák is akadtak, hogy elégtelent kellett adni a dolgozatára.* – alanyi, következményes; k) *A kastély báltermében táncolni olyan volt, mint a Balaton jegén korcsolyázni.* – állítmányi, hasonlító; l) *Hogy nem puszta fantazmagóriáról van szó, képtelen voltam elhinni [azt].* – tárgyi; m) *Akkora lelkifurdalásom volt, hogy nem tudtam a szemedbe nézni.* – minőségjelzői, következményes; n) *A kert olyan volt, amilyennek képzeltem gyerekkoromban.* – állítmányi, hasonlító; o) *Annyi ajándékot kapott, ahány éves volt.* – mennyiségjelzői, hasonlító; p) *Ők voltak [azok], akikkel dicsekedhettünk.* – állítmányi; r) *Ti vagytok [azok], akikre mindig számíthatok.* – állítmányi; s) *Ne higgy benne [abban], aki téged többször is becsapott!* – értelmezői; t) *Aki csak*

magára gondol, mesélhetsz annak a legnehezebb sorsokról! – részeshatározói; u) *A kupa azé lett, aki a legjobb felszereléssel indult.* – állítmányi; v) *Az eset másképpen történt [kb. annál], mint ahogy te azt itt előadtad.* – hasonlító határozói; z) *A legnyilvánvalóbb igazság is csak szalmacséplés azoknak, akikre rákényszerítik.* – részeshatározói

637. a) *Gondolj rá, hogy mit felejtettél el!* – aszemantikus határozói; b) *Nem érdekelte [az], ha az előadás nem sikerül is.* – alanyi, feltételes; c) *Aki sosem próbálta a rosszat, annak a jót ismernie lehetetlen.* – részeshatározói; d) *Minden úgy történt, ahogy a nagykönyvben meg van írva.* – állapothatározói, hasonlító; e) *Te még halálod után is az maradsz, amivé életedben váltál.* – állítmányi, hasonlító; f) *Jobban örültem a sikerének [annál], mint ő maga.* – hasonlító határozói; g) *Akkora volt, hogy felhőnek vélte.* – állítmányi, következményes; h) *Minél többet idegeskedsz, annál többet hibázol.* – fokhatározói, hasonlító; i) *Te voltál [az], aki éjjel becsöngetett?* – állítmányi; j) *Annyi kell, hogy maradjon holnapra is.* – alanyi, következményes; k) *Óvatosabb vagyok [annál], semminthogy idegenekkel szóba álljak.* – hasonlító határozói; l) *Amikor az üstökös megérkezett, azon a napon házasodtak össze.* – kijelölő jelzői, hasonlító; m) *A legszebb hang azé, aki utoljára lépett színpadra.* – állítmányi; n) *Azé illik ide, aki világos hátteret választott.* – alanyi; o) *Maradj olyan, hogy továbbra is sok barát vegyen körül!* – állítmányi, következményes; p) *Annak a lánynak ítélték oda a díjat, akinek hangja sem volt.* – kijelölő jelzői; r) *Minél nagyobbra nő ez a fa, annál kisebbek rajta a gyümölcsök.* – fokhatározói, hasonlító; s) *Nem törődöm vele, akár esik, akár nem.* – aszemantikus határozói, megengedő; t) *Olyanokkal barátkozz, akik méltók rá.* – társhatározói; u) *Akié a legjobb, annak a feladatát kérd el!* – birtokos jelzői; v) *Minél többet gondolkodom, annál kevésbé értem.* – fokhatározói, hasonlító; z) *A nyelv olyan, mint a jéghegy.* – állítmányi, hasonlító

638. *a)* számállapot-határozói, következményes; *b)* értelmezői, következményes

639. Ez a díj azé, aki győz a versenyben.

640. *a)* Az, aki a szomszédunkban lakik, rokonlátogatásra Vas megyébe utazott; *b)* Szomszédunk Vas megyébe utazott azért, hogy meglátogassa a rokonait.

641. A) Kijelölő jelzői alárendelés; **B)** *a) Annak a ruhája volt a legtisztább, aki a legjobban vigyázott rá; b) Annak volt a legtisztább a ruhája, aki a legjobban vigyázott rá.*

642. *a) ..., azt János sem felejti el* - tárgyi; *b) ..., megnyílik annak a nyelve* - birtokos jelzői; *c) Mindent megtettünk azért, ...* - célhatározói

643. értelmezői

644. Az első mondat összetett, állítmányi, hasonlító sajátos jelentéstartalmú alárendelés; a második mondat egyszerű, a *mint te* hasonlító határozó felcserélhető a *nálad* névmással.

645. *a)* állítmányi, hasonlító sajátos jelentéstartalommal; *b)* minőségjelzői, hasonlító sajátos jelentéstartalommal; *c)* minőségjelzői, következményes sajátos jelentéstartalommal; *d)* fok-mérték határozói, következményes sajátos jelentéstartalommal

646. A 3. tagmondat a főmondat. Ennek az 1. minőségjelzői, a 2. állítmányi alárendelése. A mellékmondat következményes sajátos jelentéstartalmú.

647. Annyi volt a fán a gyümölcs,...

648. *a)* Vártam rá, hogy kérdezzenek engem is; *b)* Vártam rá, aki megígérte, hogy elhozza a díszeket.

649. *a)* eredethatározói; *b)* feltételes

650. állítmányt

651. *a)* Ha pontosak az információim, Pós doktor holnap érkezik haza Londonból; *b)* Csak akkor sikerül végigolvasnom a könyvet, ha nem megyek ma edzésre.

652. Az első összetett mondat mellékmondata tárgyi mellékmondat. Ezt a főmondatba beleértheti *azt* utalószó is mutatja. A második összetett mondat mellékmondata azonban nemcsak tárgyi, hanem aszemantikus határozói is lehet, mert a főmondatba az *arra* utalószó is betehető.

653. *a)* Ha csúfol is, te ne törődj azzal!; *b)* Jól tudtam pihenni, noha elég zajos volt a környék.

654. *a)* Annyi hibát követtünk el, mint kezdő korunkban; *b)* Annyi hibát követtünk el, hogy magunk is megrémültünk.

655. *a)* Besötétedett, így hazamentem; *b)* Mivel besötétedett, hazamentem; *c)* Amint besötétedett, rögtön hazamentem; *d)* Mielőtt besötétedett, hazamentem; *e)* Besötétedett, de én nem mentem haza; *f)* Bár besötétedett, én nem mentem haza.

656. *a)* ..., mert neki nagyobb szüksége volt rá, mint nekem; *b)* ..., hogy ő is megtudja a történet végét.

657. *a)* az: Hozzánk az jön be, aki akar; *b)* olyan: Olyanok is kaptak ösztöndíjat, akiknek négyes alatt volt az átlaguk; *c)* annyi: Annyi kell nekem is, mint amennyit te kaptál; *d)* úgy: Úgy történt, hogy a vadász találkozott a farkassal.

658. *a)* Hittem benne, hogy mindannyian jó állást kapunk; *b)* Hittem benned, aki velem voltál kisgyermekkoromtól fogva.

659. *a)* Pista akkora házat épített, hogy a fél falu beköltözhetett volna; *b)* Pista olyan házat épített, mint az irigyelt sógora.

660. *a)* Ha véget ér a vakáció, akkor hazautazunk; *b)* Jóllehet véget ér a vakáció, mi mégsem utazunk haza; *c)* Hazautazunk, ugyanis véget ér a vakáció; *d)* Nem ér véget a vakáció, mégis hazautazunk; *e)* Mivel véget ér a vakáció, hazautazunk; *f)* Véget ér a vakáció, és haza is utazunk.

661. Kiégett a biztosíték, tudniillik túlterhelték a vezetéket; *b)* Kiégett a biztosíték azért, mert túlterhelték a vezetéket; Túlterhelték a vezetéket, ezért kiégett a biztosíték.

662. *a)* Az Éghajlat kávéház olyan, ahol esténként irodalmi műsorok vannak; *b)* A szállodák közül nekem az tetszett igazán, ahol termálvízben lehetett fürödni; *c)* Szeretett lakóhelyként nekem azt említette, ahol pozdorjakályha fűtötte a szobát; *d)* Az elnök olyan helyre vitte a kisfiát, ahol jó levegőn lehetett szánkózni; *e)* Egy nagy vállalatról álmodott, ahol együtt dolgozhatna az összes barátjával; *f)* Ott, ahol szeretet van, béke és boldogság van.

663. *a)* A főmérnök annyira okos volt, hogy mindenki tisztelte; *b)* Mivel a főmérnök okos volt, mindenki tisztelte; *c)* A főmérnök okos volt, de mégsem tisztelte mindenki; *d)* A főmérnök okos volt, olyan, hogy mindenki tisztelte; *e)* A főmérnök okos volt, így hát mindenki tisztelte; *f)* Noha a főmérnök nem volt okos, mindenki tisztelte.

664. *a)* aszemantikus határozói, megengedő sajátos jelentéstartalommal; *b)* választó mellérendelés; *c) Nem bánom [azt], akár esik, akár nem*; *d) Nem érdekel [az], akár esik,akár nem.*

665. *a)* Nagyon tetszett a gyerekeknek, amikor felvetted a mamád parókáját; *b)* Te komolyan gondoltad, amikor a házassági terveidről beszéltél?; *c)* Szándékosan olyan időpontot adott meg, amikor senki sem volt otthon; *d)* Amikor esni kezdett a hó, mindannyian az ablakhoz szaladtunk.

666. *a)* Magdalénát annyian irigylik a szépségéért, hogy az már sok; *b)* Magdalénát sokan irigylik azért, mert/hogy szép.

667. *a) Peti azt panaszolja, hogy fáj neki a dereka*; *b)* A mellékmondat alanyából (*dereka)* a főmondat tárgya lett. Az átszövődött mondatrészlet bekerült a főmondat igéjének kötelező tárgyi pozíciójába.

668. *a)* hasonlító: *Azt fogom elkészíteni születésnapodra, mint amit tízéves korodban kaptál; b)* következményes: *Éppen annyit hoztam, hogy mindenkinek jusson belőle; c)* megengedő: *Ne bánd, ha rosszul sikerül is!; d)* feltételes: *Érdekes módon én kedvelem, ha apám mellettem horkol.*

669. *a)* Átmelegített az, ahogy rám nézett; *b)* Sohasem felejtem el azt, ahogy elbúcsúzott tőlünk; *c)* Szeress mindig úgy, ahogy a másik szeretné!; *d)* Annak a tettének terjedt el a híre, ahogy a lányt kimentette a folyóból.

670. *a)* A lány szelídebb volt annál, mintsem lehetett volna képzelni róla; *b)* Te úgy is tudsz fütyülni, mint a pacsirta?

671. *a)* Hát légy szíves, tegyél róla, hogy a gyerekeid többet segítsenek a háztartásban!; *b)* Mióta az eszemet tudom, nem volt ilyen nagy jégeső; *c)* Az vitte ki a levelet az irodából, aki tegnap az osztályvezető-helyettessel táncolt a farsangi mulatságon.

672. *a)* Kedvem lett volna a nénikénknek megírni azt, hogy mostanában hajnalban mászkálsz haza! *b)* főnévi igenév

673. *a)* ..., ezért pedagógiai tárgyakat is tanulok; *b)* ..., mert érdekel a nyelvészet; *c)* ..., hogy művelt legyek.

674.

Alárendelés	Mellérendelés
a) megengedő alárendelés	*b)* megszorító utótagú ellentét
c) okhatározás: főmondat–mellékmondat sorrend	*d)* magyarázó
e) okhatározás: mellékmondat–főmondat sorrend	*f)* következtető

a) Bár készen volt az egyik festmény, mégsem tartottunk pihenőt; *b)* Készen volt az egyik festmény, de nem tartottunk pihenőt; *c)* Azért hoztam neked csokit, mert azt szereted a legjobban; *d)* Hoztam neked csokit, hiszen azt szereted a legjobban; *e)* Mivel kicsit fáj a derekam, most nyűgös vagyok; *f)* Kicsit fáj a derekam, ezért most nyűgös vagyok.

675. *a)* megszorító utótagú ellentétes mellérendelés; *b)* fok-mérték határozói alárendelés következményes sajátos jelentéstartalommal; *c)* hasonlító határozói alárendelés; *d)* állítmányi alárendelés következményes sajátos jelentéstartalommal; *e)* következtető mellérendelés; *f)* értelmezői alárendelés; *g)* alanyi alárendelés; *h)* megengedő alárendelés; *i)* számhatározói alárendelés hasonlító sajátos jelentéstartalommal; *j)* értelmezői alárendelés

676. *a)* Korán reggel felkeltem, forrásvízben mosakodtam, felvettem a legszebb ruhámat; *b)* Ne a könyvespolcot rámoljuk, tanuljunk gitározni!; *c)* Elfelejtettem megírni a levelet: megharagudott a főnököm; *d)* Hálás vagyok a barátom feleségének, aki megmentette a mimózámat.

677. *a)* ..., János pedig lustálkodik; *b)* ..., pedig már elég fáradt; *c)* Bár már eléggé elfáradt, Pista szorgalmasan dolgozik; *d)* Pista már eléggé elfáradt, de szorgalmasan dolgozik.

678. *a)* érintkező előidejűséget kifejező időhatározói alárendelés; *b)* fokozó kapcsolatos mellérendelés; *c)* megszorító utótagú ellentétes mellérendelés; *d)* feltételes alárendelés *e)* következtető mellérendelés; *f)* tárgyi alárendelés; *g)* módhatározói alárendelés hasonlító sajátos jelentéstartalommal; *h)* tárgyi alárendelés; *i)* alanyi alárendelés

679. *a)* Kevés időt tölt gyakorlással, tehát sokszor hibázik; *b)* Sokszor hibázik, ugyanis kevés időt tölt gyakorlással; *c)* Mivel kevés időt tölt gyakorlással, sokszor hibázik; *d)* Kevés időt tölt gyakorlással, de nem hibázik sokszor; *e)* Jóllehet kevés időt tölt gyakorlással, nem hibázik sokszor; *f)* Ha kevés időt tölt gyakorlással, sokszor hibázik; *g)* Aki kevés időt tölt gyakorlással, sokszor hibázik; *h)* Annyira kevés időt tölt gyakorlással, hogy sokszor hibázik.

680. *a)* Az első tagmondat csupán kommunikációs jelentésű, inkább interakciós mondatszó értékű, ezért a mondategyüttes szervetlennek tekinthető; *b)* A mondat második tagmondata annak ellenére, hogy alárendelő kötőszó vezeti be, egyszerű kapcsolatos mellérendelés (*és ez* jelentésben); az első tagmondatba nem tehető ki utalószó.

681. *a)* Olyan erős szél fújt, hogy kidőlt egy fa; *b)* Annyi volt télen a cinke, hogy két szalonnabőrt kellett kitennünk; *c)* Abból, amit tegnap vettem, készíts kását annak, aki ma érkezik hozzánk.

682. *a)* fok-mérték határozói, hasonlító sajátos jelentéstartamú alárendelés; *b)* alanyi alárendelés; *c)* aszemantikus határozói alárendelés; *d)* szembeállító ellentétes mellérendelés; *e)* helyreigazító magyarázó mellérendelés; *f)* értelmezői vagy kijelölő jelzői alárendelés; *g)* értelmező helyhatározói alárendelés; *h)* módhatározói, feltételes hasonlító sajátos jelentéstartalmú alárendelés; *i)* hasonlító határozói alárendelés; *j)* kizáró ellentétes mellérendelés; *k)* hozzátoldó kapcsolatos mellérendelés; *l)* kizáró ellentétes mellérendelés (fokozó árnyalattal); *m)* hasonlító határozói alárendelés; *n)* következtető mellérendelés; *o)* állapothatározói, feltételes sajátos jelentéstartalmú alárendelés; *p)* következtető mellérendelés; *r)* aszemantikus határozói (esetleg célhatározói) alárendelés; *s)* értelmezői alárendelés; *t)* megengedő alárendelés; *u)* tárgyi, feltételes hasonlító sajátos jelentéstartalmú alárendelés; *v)* következtető mellérendelés

683. *a)* megszorító utótagú ellentétes mellérendelés; *b)* aszemantikus határozói alárendelés; *c)* nem mondatrészkifejtő megengedő alárendelés; *d)* állapot- vagy módhatározói, feltételes hasonlító sajátos jelentéstartalmú alárendelés; *e)* következtető mellérendelés; *f)* mennyiségjelzői, következményes sajátos jelentéstartalmú alárendelés; *g)* állapothatározói, feltételes sajátos jelentéstartalmú alárendelés; *h)* az 1. és 2. tagmondat a főmondat, közöttük hozzátoldó kapcsolatos mellérendelő viszony van, közös bővítményük a 3. tagmondat pedig fok-mérték határozói, hasonlító sajátos jelentéstartalmú mellérendelés; *i)* állítmányi, hasonlító sajátos jelentéstartalmú alárendelés; *j)* birtokos jelzői alárendelés; *k)* szembeállító ellentétes mellérendelés; *l)* az 1. és a 2. tagmondat szembeállító ellentétes mellérendelő viszonyban vannak, a 3. tagmondat a 2. alanyi alárendelő mellékmondata; *m)* szembeállító ellentétes mellérendelés; *n)* partitivusi határozói, esetleg értelmezői alárendelés

684. *a)* ellentétesen hozzátoldó kapcsolatos; *b)* választó; *c)* szembeállító ellentétes; *d)* okadó magyarázó; *e)* hozzátoldó kapcsolatos; *f)* egyszerű kapcsolatos; *g)* következtető; *h)* kifejtő magyarázó; *i)* megszorító utótagú ellentétes; *j)* megosztó kapcsolatos; *k)* kizáró ellentétes; *l)* fokozó kapcsolatos; *m)* hozzátoldó kapcsolatos

685. **A)** *a)* A barátnőm nem szokott képzelődni, ezért nagyon is elhiszem a feltételezését; *b)* Sokáig keresgéltük a jegygyűrűt, de sehol sem bukkantunk rá; **B)** *a)* Vagy két hétig volt egyfolytában szabadságon, vagy külön vette ki a karácsonyi és a húsvéti ünnepek idejét, vagy szükség szerint egy-két napra szétaprózva maradt távol a szolgálattól; *b)* Lili gondját viselte az idős embereknek, istenien főzött, megtalálta a hangot a háztartási alkalmazottakkal, tapintatos volt a lehetetlen személyekkel, és nagyszerűen bánt a kutyákkal.

686. Az ajándékot nem abba csomagoltam, amit a nagybátyám ajánlott, hanem egy régi díszdobozba tettem, noha így nem lett túl elegáns.

687. *a)* Nagy gonddal készültem az expedícióra, így az úton semmiben nem szenvedtünk hiányt; *b)* Nagy gonddal készültem az expedícióra is, és közben az itthon maradó családtagokat is elláttam tanácsokkal; *c)* Nagy gonddal készültem az expedícióra, és a kutatási tervet is összeállítottam; *d)* Nem készültem nagy gonddal az expedícióra, hanem inkább az itthoni dol-

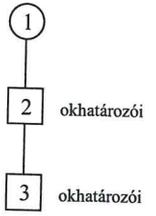
gokkal törődtem; *e)* Nagy gonddal készültem az expedícióra, tudniillik veszélyes területre kívántam utazni; *f)* Nagy gonddal készültem az expedícióra, mégis sok dolgot itthon felejtettem; *g)* Nagy gonddal készültem az expedícióra, sőt a kutatást követő előadás-sorozatot is megterveztem.

688. Azt hittem, hogy ma végigolvassuk az elkezdett regényt, vagy kimegyünk sétálni, vagy legalább néhány órát együtt töltünk el valami közös tevékenységgel.

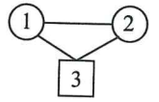
689. *a)* A nap forrón sütött, az égbolt tiszta volt, de kezdett megerősödni a szél, és a fehér homoktól homályossá vált a táj. *b)* A kutyák mohón faltak, ugyanis nagyon éhesek voltak már, és bőségesen vedeltek is az eléjük rakott vízből, ezért aztán megelégedve, hamar faképnél hagytak bennünket. *c)* Nem egyszerűen eltévedtem, vagy rossz helyen vadásztam, hanem a helybeliek minden bizonnyal félre akartak vezetni, és talán a zsákmányomra is számítottak.

690.

1. = *d)*

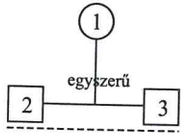

2. = *f)*

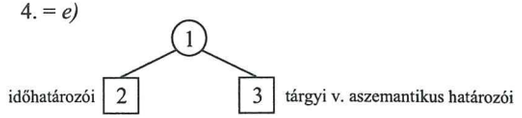

következményes fokhatározói

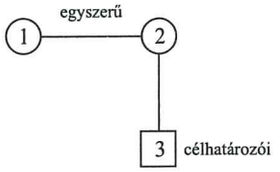
3. = *b)*

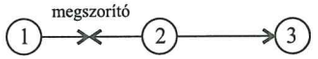
4. = *e)*

5. = *c)*

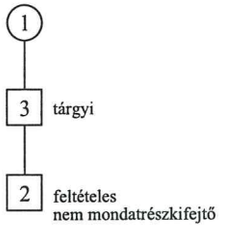

6. = *a)*

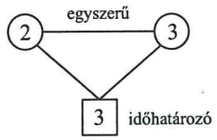

691.

1.= *d)*

2. = *a)*

3. = *c)*

